

the voice of canadian slovenians

GLASILLO

kanadskih slovencev

Letnik 7 številki 9 in 10 september / oktober 2003

SLOVENIA PARISHES CREDIT UNION

Ali
kupujete
nov
dom?

*Hranilnica in Posojilnica Slovenia
pomaga kupcem hiš s tem, da plača
do \$500.00 za "legal costs" za vse nove
hipoteke, ki znašajo \$100,000.00 ali več.*

*Hranilnica in Posojilnica Slovenia vam
nudi obresti na hipoteke, ki so enake ali nižje
kot jih dobite drugod.*

*Za podrobnejše informacije se obrnite na naše
sposobne uradnike!*

Glavna pisarna
725 Browns Line,
Toronto, ON M8W 3V7
416-255-1742

Pisarna v Torontu
618 Manning Ave.,
Toronto, ON M6G 2V9
416-531-8475

Pisarna v Hamiltonu
23 Delawana Drive,
Hamilton, ON L8E 3N6
905-578-7511

GLASILO

Ustanovljeno — Established in 1996
www.vsko.ca

GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

Izdaja — Published by
Vseslovenski Kulturni Odbor
All Slovenian Cultural Committee
770 Browns Line, Toronto, ON
M8W 3W2, Canada

President Florjan Markun
Tel: 905-465-1392
Fax: 465-1624

E-mail: mfm67@sympatico.ca

Urednik: Leander Škof

Tehnični sourednik: Frank Brence

Sodelavke:

Anica Resnik, Milena Soršak, Tjaša Škof

Letna naročnina

Kanada: \$25.00, ZDA: \$30.00 US, Evropa: \$40.00
US, Drugod: \$60.00 US

Address your comments to: Frank Brence
94 Glenthorne Drive, Toronto ON M1C 3X5
Tel: 416-281-6794 Fax: 416-281-4287
E-mail: glasilo@aol.com

Iz vsebine

4. Uvodne besede
5. Papež imenoval 31 novih kardinalov
25-letnica pontifikata Janeza Pavla II
6. Drnovšek papežu čestital ob 25-letnici pontifikata
Papež ne bo odstopil
7. Papež za blaženo razglasil mater Terezo
8. Papeško odlikovanje Slovencev
10. Premišljevanje
11. Naše življenje
13. V spomin dr. Valentina Meršola
14. Janez Šuštaršič 1925-2003
Janez Kastelic - v spomin
15. Še nekaj o prikritih grobiščih
16. Kanadski Slovenski Kongres
17. Argentinska solidarnostna akcija
18. Ljubljanski pomožni škof Alojzij Uran v Montrealu
Slovensko izseljenišvo mora biti arhivirano
20. Šavrinske pupe in ragaconi so nas navdušili
21. Triglavski ledenik se vse bolj krči
Radio Slovenija letos slavi 75-letnico delovanja
22. SNS: Zakon o izbrisanih, klofuto poštenim,
nagrada špekulantom

480210 II 480210

- Milan Kučan dobitnik naziva veliki Benečan
23. Na Dragi 2003 o malih državah v dobi globalizacije
 24. Dan odprtih vrat slovenskih skavtov
 25. Vladna razrešitev častnega konzula v Kanadi dr.
Zlatka Avreliusa Verbiča
Knutson: EU in z njo Slovenija zanimiv trgovinski
prostor za Kanado
 26. Gospodarski pas (EEZ/ERZ) na Jadranu (nadaljevanje)
 28. Kdaj je kdo rekel kaj o Gospodarskem pasu
(EEZ/ERZ), po kronološkem redu
 29. Hrvaška bo morala po beneški konferenci opustiti
predvolilno "širjenje juristikcije"
 30. Zaradi obrambe EU izredno zasedanje Nata?
 31. Italija: Električni mrk terjal pet smrtnih žrtev
Električni mrk povzročil za več sto milijonov evrov
škode
 32. EU: Karadžič, Mladič in Gotovina morajo v Haag
Ob obisku Del Pontejeve Zagreb znova na
preizkušnji
Pomagajmo Hrvaški v EU
 33. Seminar za novinarje in novinarke slovenskih
izseljenjskih medijev
Svetovno združenje časnikov: Letos ubitih več
novinarjev kot lani
 34. Na natečaj Plečnikove Žale skozi fotografski objektiv
prispelo 308 fotografij
 35. Wakounig: Slovenija se ne bi smela odreči petini
Slovencev v tujini
Trgatev najstarejše trte na svetu
 36. Poplačilo starih dolgov se spet prelaga...
Obveznega služenja vojaškega roka v Sloveniji je
konec
 37. Darinka Mihaela Cerar
 40. The Rhyme of the Ancient Foreigner
 41. Letošnja dobitnica Nobelove nagrade za mir Iranka
Širi Ebodi
 42. Slovenski festival znanosti odprl vrata
 43. Veliki uspeh slovenske srčne kirurgije
 44. Osumljenec za umor Lindhove svoji materi
priznal zločin
Zagreb pripravlja predlog za arbitražo o meji s
Slovenijo
 45. Šport
 46. Oktoberfest v društvu "SAVA" ki je tudi znan kot
"Oberkraimer Haus"
 47. Plečnikovo Tromostovje s trgov v Frankfurtu
 48. Izšla knjiga nadškofa Antona Vovka
 49. Monografija o slovenski manjšini v Porabju
 50. Coming to Canada

900402409

UVODNE BESEDE

Leander Škof

Po rekordni poletni vročini v Severni Ameriki in Evropi, ki je povzročila nešteto gozdnih požarov, električnih mrkov, viharjev in poplav, smo končno dočakali znosno jesensko vreme. Poleg neprecenljive gmotne škode je vročina tudi zahtevala tisoče življenj, zlasti v centralni Evropi.

Suša je tudi težko prizadela slovensko agrikulturo, predvsem sadjarstvo in vinogradništvo. Kot v Sloveniji je bila tudi v Kanadi letošnja trgateg v niagarskem območju kvantitetno slabša, vendar kvalitetno boljša od prejšnjih let.

Podobnosti med Kanado in Slovenijo najdemo tudi v politični vročici med vladnimi prvaki in diplomati sosednih držav, zlasti sedaj pred volitvami. Nesoglasje in besedno sabljanje (*glede iraške vojne*) med Ottawo in Washingtonom je z diplomatskim molkom dokaj civilizirano, isto pa se ne more reči o besedni vojni med Zagrebom in Ljubljano (*v bitki za Piranski zaliv in Jadran*).

Izgleda tudi, da zagovor sedanje ameriške administracije glede neupravičene iraške vojne razdvaja prebivalce ZDA, podobno kot sedanja slovenska vlada razdvaja slovenski narod s svojo zakonodajo prikritih grobišč in nenehnim zagovarjanjem neupravičenega povojnega revolucionarnega pokolja, za katerega so odgovorni njihovi komunistični predhodniki. Tega največjega bratomornega zločina v povojni Evropi je 14. septembra letos slovenska skupnost ponovno počastila s sv. mašo v Midlandu, pri kateri je tudi sodeloval škof Anton Urban.

Ko pa bomo letos na dan Vseh Svetih obiskovali in okraševali grobove naših pokojnih, se bomo tudi zavedali, da je 2003 prvo leto sramotne zakonodaje sedanje slovenske vlade, s katero so žrtve povojnega komunističnega nasilja tudi prisilno in brezimensko pokopane in s tem ponovno preprečili možnost sprave.

V zadnji dvomesečni dobi pa smo tudi s ponosom praznovali odlikovanje našega rojaka, g. **Jožeta Kastelica** kateremu je papež podelil visoko odlikovanje reda sv. Gregorija Velikega in ga imenoval za **Viteza komendatorja sv. Gregorija Velikega**. Papež sam pa je praznoval 25-letnico svojega pontifikata, med katerim je pred kratkim imenoval 31 novih kardinalov in razglasil za blaženo mater Terezo.

Kot vidite, dragi bralci in bralke, uredništvo skuša slediti svojim smernicam, da v glavnem objavlja novice, ki so osredotočene na slovensko skupnost doma in po svetu. Želeli bi pa več vaših prispevkov in komentarjev, kako naj popestrimo Glasilovo vsebino.

Upamo, da bo na zadnjem dnevu oktobra lepo vreme spremljalo naše najmlajše ob njihovem "*trick & treat*" pohodu sosesčine na lovu tradicionalnih "*halloween*" - dobrin. Tudi starejšim lovcem želimo upešno jesensko jago. Ostali dragi bralci in bralke pa uživajte prijetne, slikovite in zdrave jesenske dneve. Oglasili se vam bomo spet malo pred Božičem.

Papež imenoval 31 novih kardinalov

STA - Nedelja, 28. September, 2003

VATIKAN Papež Janez Pavel II. je danes sporočil imena 31 novih kardinalov, s čimer je 83-letni težko bolni poglavar rimskokatoliške cerkve podal tudi smernice za izvolitev svojega naslednika, je poročala nemška tiskovna agencija dpa. Ostala imena naj bi papež sporočil kasneje. Skupino naj bi papež povzdignil na zboru kardinalov 21. oktobra ob praznovanju 25.

Slovesna maša ob 25-letnici pontifikata Janeza Pavla II.

STA - Četrtek, 16. Oktober, 2003

VATIKAN - S slovesno mašo na trgu Svetega Petra so zvečer v Vatikanu obeležili 25. obletnico izvolitve poljskega kardinala Karola Jozefa Wojtyła za papeža. Papež Janez Pavel II. je na slovesnosti deloval utrujeno in je le s težavo in s šibkim glasom nagovoril množico 50.000 vernikov, ki so se ob tej priložnosti zbrali v Vatikanu. Vernike je prosil, naj mu z molitvijo "pomagajo" pri nadaljevanju opravljanja nalog na čelu cerkve.

"Ko sem začel papeževanje, sem prosil: pomagajte papežu in tistim, ki želijo služiti Kristusu, da bodo služili človeku in celotnemu človeštvu," je v nagovoru dejal papež. 83-letni papež je sam prebral le začetek nagovora, nato pa je z branjem nadaljeval pomočnik vatikanskega državnega sekretarja, monsignor Leonardo Sandri.

V uvodnem pozdravu na slovesni maši je nemški kardinal Joseph Ratzinger, tesen papežev sodelavec, spregovoril o neutrudnem delu Janeza Pavla II. "Obrnili ste se na mlade in stare, revne in bogate, vplivne in ponižne, in vedno ste, sledeč zgledu Jezusa Kristusa, kazali posebno naklonjenost do revnih in nemočnih," je dejal kardinal Ratzinger.

Spomnil se je tudi trenutkov pred 25 leti, ko so kardinali za naslednika papeža Janeza Pavla I., ki je bil na Petrovem prestolu le 34 dni, nepričakovano izvolili poljskega kardinala. "S svojim nepozabnim nagovorom po izvolitvi ste takoj osvojili srca Rimljanov," je dejal. Današnja maša je potekala prav v času, ko je bil

obletnice svojega pontifikata. To bo že deveti zbor kardinalov v času papeževanja Janeza Pavla II.

Kot poročajo tuje tiskovne agencije, so med novimi kardinali tudi nadškofi iz Avstralije, Brazilije, Francije, Gane, Gvatemale, Hrvaške, Indije, Italije, Japonske, Kanade, Madžarske, Mehike, Nigerije, Sudana, Škotske, Španije, Švice, Vietnama in ZDA.

poljski kardinal Wojtyła 16. oktobra 1978 ob 18.45 izvoljen za papeža.

Že upoldne je papež, ki trpi za Parkinsonovo boleznijo, nagovoril več kot 150 kardinalov in škofov iz vsega sveta ter druge cerkvene dostojanstvenike. Podpisal je tudi apostolsko pridigo Pastores gregis (Pastirji črede) o škofovski službi v sodobnem svetu. V dokumentu je poglavar Rimskokatoliške cerkve vse škofove po svetu pozval k poslušnosti in priznavanju primata papežu. "Papež je temelj enotnosti tako cerkve kot tudi škofovskega zbora," v dokumentu poudarja sveti oče, ki je vse duhovnike tudi pozval k spoštovanju celibata. Vse oblike verskega fundamentalizma je Janez Pavel II. obsodil kot "sovražnike dialoga in miru".

Četrtekovih slovesnosti so se udeležili številni politični voditelji, med njimi italijanski predsednik Carlo Azeglio Ciampi in poljski predsednik Aleksander Kwasniewski. Slovenijo je zastopal notranji minister Rado Bohinc, predsednik republike Janez Drnovšek pa je papežu ob jubileju poslal čestitko in mu zaželel dobrega zdravja in uresničitev njegovega upanja za boljši svet. Sveti oče je sicer prejel številne čestitke iz vsega sveta. Med drugimi mu je čestital ruski predsednik Vladimir Putin.

Janez Pavel II. je tretji papež, ki je praznoval 25-letnico papeževanja. Najdlje je bil papež apostol Peter, prvi papež, ki naj bi cerkev vodil kar 34 let, papež Leon XIII. pa je bil pred stoletjem papež 25 let in štiri mesece. Janez Pavel

II. je prvi Slovan na papeškem prestolu in po več stoletjih prvi Neitalijan, ki je bil izvoljen na ta položaj.

Papeža v okviru slovesnosti ob 25-letnici

pontifikata čaka še precej obveznosti, med drugim beatifikacija matere Tereze v nedeljo, zato mnoge skrbi, kako bo oslabei sveti oče kos vsem nalogam.

Drnovšek papežu čestital ob 25-letnici pontifikata

STA - Četrtek 16. oktobra 2003

LJUBLJANA - Predsednik republike Janez Drnovšek je papežu Janezu Pavlu II. danes čestital ob 25. obletnici njegovega pontifikata ter mu zaželel

dobrega zdravja in uresničitev njegovega upanja za boljši svet, so sporočili iz urada predsednika republike. "Dovolite mi, da vam ob 25. obletnici opravljanja vašega poslanstva v imenu slovenskega naroda in svojem osebnem imenu iskreno čestitam ter ob tej priložnosti izrazim globoko spoštovanje, ki ga do vas in vašega dela čutimo v Sloveniji," je zapisal Drnovšek.

Papež ne bo odstopil; kardinali hvalijo njegova prizadevanja za mir

STA - Sobota, 18. oktober, 2003

VATIKAN - Papež Janez Pavel II. je danes v Vatikanu zavrnil najnovejša namigovanja o morebitnem umiku z vrha rimskokatoliške cerkve. Na položaju bo ostal, "dokler bo Gospod to želel", je bil v govoru pred več kot 150 kardinali z vsega sveta odločen 83-letni papež, poroča nemška tiskovna agencija dpa. Zaradi težav z govorom je sicer uspel prebrati le del govora. Na slavnostni akademiji ob praznovanju 25-letnice pontifikata Janeza Pavla II. so kardinali med drugim spregovorili o papeževih dosežkih in problematičnih družbenih dogajanjih.

Vatikanski državni sekretar, kardinal Angelo Sodano se je na akademiji poklonil papeževemu prizadevanju za mir na Bližnjem vzhodu, Balkanu in Iraku. Z vztrajnim in pogumnim zavzemanjem za človekove pravice in pravičnost je papež pripomogel tudi k zlomu komunizma in padcu Berlinskega zidu, je še dejal Sodano.

Papež naj bi po besedah Sodana s številnimi pobudami pozival k spoštovanju resolucij Združenih narodov o Bližnjem vzhodu, pri čemer je vedno poudarjal pravico Izraelcev in Palestincev

do lastne države. Poleg tega je zahteval, da se Jeruzalemu zagotovi mednarodno priznan status ter se zavzel za pravično in solidarno rešitev problema palestinskih beguncev, je, tako dpa, nadaljeval Sodano, ki je papežev pristop k reševanju iraške krize označil za "preroški pogum".

Na akademiji je spregovoril tudi kolumbijski kardinal Alfonso Lopez Trujillo, ki je Cerkev pozval, naj brani obstoj družine pred "konspiracijo" številnih zakonodajalcev in kulturnih vplivov. Ti naj bi skušali izkoreniniti naravne družinske vrednote, pri čemer družino predstavljajo kot nasprotje svobode, materinstvo pa kot zaslužnje ženske.

Trujillo je nekaj besed namenil še splavu, za katerega je dejal, da gre za "svetovni pomor", ki kaže, v kakšen propad vodi "kultura smrti", ki zarodek z novimi tehnikami oplojevanja krči na navaden objekt. Opozoril je tudi na nevarnosti, povezane s terapevtskim in reproduktivnim kloniranjem, kar po njegovem, kaže na nadaljevanje sekularizacije družbe, ki je Boga izgnala iz svojega okolja, še poroča dpa.

Papež pred sto tisoč verniki za blaženo razglasil mater Terezo

STA - Nedelja, 19. oktober, 2003

VATIKAN - Papež Janez Pavel II. je danes v Vatikanu pred sto tisoč verniki za blaženo razglasil mater Terezo. "Odslej je Tereza iz Kalkute imenovana za blaženo," je ob slovesni beatifikaciji dejal Sveti oče, medtem ko so na fasadi bazilike svetega Petra razkrili veliko sliko s

podobo moleče matere Tereze. Mati Tereza, ki je vse svoje življenje posvetila skrbi za revne in bolne, je še 1315. oseba, ki jo je papež Janez Pavel II. razglasil za blaženo. Praznovanja ob beatifikaciji matere Tereze potekajo tudi v Indiji, kjer je delovala do svoje smrti leta 1997.

Kot je še dejal 83-letni papež, bodo praznik matere Tereze odslej praznovali na "dan njenega rojstva v nebesih 5. septembra". Dobitnica Nobelove nagrade za mir je umrla 5. septembra 1997 v Kalkuti na vzhodu Indije, kjer je ustanovila red Misijonark ljubezni.

"V njej občutimo potrebo po služenju, posebej najrevnejšim in pozabljenim, zadnjim med zadnjimi," je pred verniki iz vsega sveta, ki so se zbrali na Trgu svetega Petra, dejal papež. Med zbranimi je bilo na tisoče romarjev iz Azije ter Severne in Južne Amerike, pa tudi nune iz reda Misijonark ljubezni. Slovesno beatifikacijo so spremljali tudi številni ugledni gostje, med njimi politiki in člani kraljevih družin.

Papež je mati Terezo za blaženo razglasil šest let po smrti, kar je dokaj hitro, pričakovati pa je, da jo bo katoliška cerkev kmalu razglasila tudi za

svetnico. Za beatifikacijo je med drugim pomembno tudi čudodelstvo, ki naj bi ga storil kandidat za blaženega. Vatikan je materi Terezi kot čudodelstvo priznal ozdravljenje tumorja pri neki Indijki. Ozdravitve mlade Indijke, ko so ji na trebuh dali sliko matere Tereze, medicina ni mogla pojasniti. Da bi mater Terezo razglasili za svetnico, ji mora Vatikan pripisati še eno čudodelstvo.

Mati Tereza, ki se je kot Agnes Gonxha Bojaxhiu 27. avgusta 1910 rodila v albanski družini v Skopju, je pri osemnajstih letih odšla v Indijo in se po zaščitnici misijonarjev, svetnici Terezi iz Lisieuxa, preimenovala v sestro Terezo.

Leta 1949 je v Kalkuti odprla prvo šolo za revne, leta 1950 pa je po kratkem nasprotovanju Vatikana ustanovila red Misijonark ljubezni, ki danes šteje 4500 redovnic. Te delo matere Tereze nadaljujejo v 133 državah, kjer ima red skupno 710 ustanov, med njimi domove za umirajoče, gobavce, okužene z virusom HIV, brezdomec in otroke. Pripadniki reda matere Tereze so se zavezali, da nikoli ne bodo delali za denar ali za pridobitev bogastva.

Čprav jo je začelo izdajati zdravje in ji pešati srce, je mati Tereza do smrti vztrajala v svojem misijonu in pomagala nesrečnim. Delo matere Tereze in njenega reda so financirale javne ustanove in zasebni donatorji. Leta 1979 je prejela Nobelovo nagrado za mir, ki jo je sprejela v imenu "nezaželenih in neljubljenih ter ljudi, za katere nihče ne skrbi".

Papeško odlikovanje Slovincu

Ljubljana, Franci Petrič

Podelitev reda sv. Gregorija Velikega kanadskemu Slovincu Jožetu Kastelicu.

V sredo, 17. septembra, zvečer, je ljubljanski nadškof in metropolit ob navzočnosti škofov dr. Antona Stresa in mons. Andreja Glavana, duhovnikov in sorodnikov odlikovanca, v veliki dvorani nadškofije v Ljubljani podelil visoko papeško odlikovanje kanadskemu Slovincu Jožetu Kastelicu. Odlikovanec je velik dobronik slovenske skupnosti v Kanadi (s svojim prispevkom je pomagal postaviti starostni Dom Lipa v Torontu, letovišče v Boltonu in obe slovenski župnijski središči v Torontu) pa tudi slovenskega naroda in Cerkve v domovini. Odlikovanje je izraz hvaležnosti in priznanja za vse to.

Foto: Stane Ugošek

Vitez Kastelic in Ljubljanski nadškof dr. Franc Rode

Jože Kastelic je doma iz Žvirč pri Hinjah na Dolenjskem. Kot mlad fant je doživel težke trenutke druge svetovne vojne in se zaradi partizanskega nasilja pridružil vaškim stražam in domobrancem in po vojni odšel na Koroško, kjer se je uspešno izognil vračanju in neizbežnim pobojem, v katerih so izgubili življenje njegovi trije bratje. Odšel je v Kanado in začel v skromnih razmerah. Uspel je s podjetnostjo v gradbeništvu. Njegovo podjetje je eno najbolj uspešnih med podjetji, ki jih imajo tam naši rojaki. Pozidal je cele mestne četrti in ena od ulic v bližini Toronta se imenuje po njem. Vseskozi je velikodušno

pomagal slovenskim ustanovam v Kanadi in po svetu. Rad se je odzval tudi prošnjam za pomoč v domovini, posebno v domačem kraju in v ljubljanski nadškofiji. Svoje dobrodelnosti ne daje na veliki zvon v slogu evangeljskega navodila, naj ne ve tvoja levica, kaj dela Tvoja desnica...

Na prisrčnem srečanju je prepeval dekliški pevski zbor iz Zavoda sv. Stanislava pod vodstvom prof. Damjana Močnika, postrežbo so prevzeli Arvajevi iz Kranja.

O redu sv. Gregorija Velikega:

Red sv. Gregorija Velikega je razdeljen na dva razreda: vojaškega in civilnega. Slednji pozna stopnjo viteza komendatorja in stopnjo vitezov velikega križa. Značilnost insignij viteza komendatorja je v tem, da se nosijo okrog vratu na rdečem, rumeno obrobljenem svilenem traki.

Medalja je v obliki osemkrakega rdeče emajliranega križa. Sredi katerega se nahaja medaljon z reliefno podobo sv. Gregorija Velikega. Na hrbtni strain je napis: "Pro Deo et Principe" za Boga in papeža. Kastelic je vitez komendator.

Zgodovinski okvir teh odlikovanj:

Za katoliško Cerkev in prav posebno za papeško državo je sredina prve polovice 19. stol. težak in nemiren čas. Revolucionarno vreme po italijanskih mestnih državicah, vedno večji vpliv tajnih družb in liberalna propaganda, ki se je iz Velike Britanije in Francije razlivala po Evropi, je Cerkvi narekovala nove pristope. Eden teh je bila ustanovitev reda sv. Gregorija Velikega. Papež Gregor XVI. je 1. sept. 1831 v odloku o ustanovitvi reda zapisal: "Od nekdaj so kralji podeljevali nagrade, pohvale in slovesne zahvale tem, ki so se izkazali za vredne. Podobno smo se tudi mi odločili, da ustanovimo viteški red za tiste, ki jih ima apostolski sedež za vredne javnega priznanja zaradi njemu ohranjene zvestobe v težkih časih, zato, ker so iz

plemenitega rodu ali so storili slavna dejanja, ali zato, ker nosijo častitljive odgovornosti. Namen te ustanove ni le v tem, da nekoga nagrajuje, temveč tudi v tem, da k pravičnim in častnim dejanjem spodbuja druge”.

Nagovor ljubljanskega nadškofa in metropolitana dr. Franca Rodeta pri podelitvi odlikovanja:

Spoštovani gospod Kastelic!

Po odlikovanju, ki ste ga prejeli od angleške kraljice Elizabete II, in predsednika RS, Vam danes izročamo priznanje svetega očeta Janeza Pavla II, - naslov in čast viteza komendatorja Reda sv. Gregorija Velikega. Dovolim si izraziti misel, da Vam je to slednje posebej drago, saj prihaja iz srca vesoljne Cerkve in je izraz hvaležnosti Cerkve na Slovenskem, ki Vam veliko dolguje in je ponosna, da Vas prišteva med svoje sinove.

Težko bi našteali vse, kar ste storili za Cerkev in vero v našem narodu, saj o tem neradi govorite. Ko sem Vas obvestil, da Vas je sveti oče odlikoval z viteškim naslovom ste skromno pripomnili: “Saj tega ni bilo treba!”. O svojih zaslugah vztrajno molčite. Vendar naj omenim Vaš delež pri izgradnji cerkve v Vaših rodnih Žvirčah, ki so jo partizani požgali leta 1945. Tudi župnijske cerkve v Hinjah, prav tako požgane med vojno, ne bi bilo brez Vaše pomoči.

Foto: Stane Ugovšek

Vitez Kastelic s sorodniki in prijatelji

Velike vsote denarja ste namenili Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu, kjer ena od dvoran nosi Vaše ime. Zato v znamenje hvaležnosti to slovesnost spremlja dekliški zbor iz Škofovih zavodov. Prav tako izdatno podpirate Slomškovo ustanovo za pomoč revnim dijakom.

Vse to je znamenje Vaše darežljivosti in velikodušnosti za Cerkev in narod.

O tem kaj Vam dolguje slovenska skupnost v Kanadi, bo spregovoril g. Tone Zrnc iz Toronta. Naj poudarim samo to, da Slovenci v Kanadi ne bi mogli ustanoviti vse, kar imajo danes, brez Vaše izredne naklonjenosti in stvarne pomoči.

Spoštovani vitez Kastelic! Ko se je apostol Pavel poslavljal od krščanske skupnosti v Efežu na poti v Jeruzalem, je dejal: “Vsem sem vam dal zgled, kako moramo s trdim delom pomagati slobotnim in se spominjati besed Gospoda Jezusa, ki je rekel: ‘Večja sreča je dajati, kakor prejemati’ (Apd 20,35).

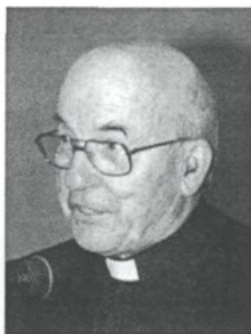
Z izrednimi talenti, ki jih je Bog dal in s trdim delom ste v svojem življenju veliko dosegli na gospodarskem področju. Na vse to ste danes upravičeno ponosni. Še bolj ponosni in srečni ste lahko, da ste možnosti, ki Vam jih je prinesel Vaš uspeh, stalno obračali v plemenite namene: podpora pri gradnji cerkva in drugih družbeno koristnih objektov, pomoč katoliškim gimnazijam, vlaganje sredstev v promocijo neodvisnih medijev in še bi lahko naštevali, da je “večja sreča dajati, kakor prejemati”.

Hvala Vam, dragi Jože, za vse dobro, ki ste ga storili slovenskim vernikom doma in v izseljenstvu, hvala za Vašo plemenitost, za Vašo dolenjsko skromnost, za Vaš ponižni nasmeh, odsev Vašega dobrega srca. **Bog Vas živi!**

Zatem je spregovoril še g. Tone Zrnc, odlikovančev osebni prijatelj. V blestečem nagovoru je poudaril slavljenčeve odlike: poštenje, plemenitost, dobroto in stalno Jožetovo pripravljenost pomagati bližnjemu in nuditi pomoč prizadevanjem slovenske skupnosti v Kanadi.

Premišljevanje

Gospod Franc Skumavc - Dom Lipa Novice, september 2003

Gospod Franc Skumavc

Zahvalni dan 2003

"Zares je pravično, da tebe o Bog skupno hvalijo nebesa in zemlja. Tebi naša hvala ni potrebna, vendar se ti po tvoji dobroti smemo zahvaljevati. Naše hvalnice ti ničesar ne dodajo, pomagajo pa nam na poti k tebi, po našem Gospodu Jezusu Kristusu...".
(Iz navadnega 4. hvalospeva

pri mašah).

Res je pravično, primerno in zveličavno, da se zahvaljujemo. Najbolj Bogu vedno in povsod pa tudi ljudem, za njihove dobrote: mi v Domu Lipa zlasti tistim, ki so ga s svojimi žrtvami zgradili, pa tudi tistim, ki sodelujejo pri Pohodih Ljubezni (Walkathonih) ali ki tu pridno delajo, častitim Sestram, prostovoljnim delavcem, obiskovalcem in ostalim dobrotnikom. Ali jim izkazujemo zahvalo in molimo zanje?

V Sv. pismu je polno hvale in slave Bogu. N.pr. "Slavil te bom Gospod, z vsem svojim srcem, oznanjeval bom vsa tvoja čudovita dela" (Ps 9:1); "Gospod, moj Bog, na veke te bom hvalil" (Ps 30:13); "Daroval ti bom hvalno daritev" (Ps 116; 17).

"Hvalite Gospoda, ker je dober, ker vekomaj traja njegovo usmiljenje" (Ps 136; 1). Ko je Jezus čudežno ozdravil deset gobavcev, se je samo eden vrnil in padel je na obraz pred njegove noge ter se mu zahvaljeval; in ta je bil Samaritanec. Jezus pa je spregovoril: 'Ali ni bilo deset očiščenih? Kje pa je onih devet?' (Lk 17; 16 - 17). Iz teh njegovih besed veje očitno razočaranje in celo žalost, da se tudi devet ni vrnilo zahvalit za ozdravljenje.

Popolnoma jasno je, da Bog ne potrebuje naše zahvale, ali karkoli drugega. On in samo on je samozadosten. Vse, tudi naša želja, da se mu zahvalimo, je njegov svoboden dar. Naša zahvalna

molitev je v korist samo nam samim! Tisti, ki daje Bogu hvalo, prejema njegovo milost in naravne ter nadnaravne dobrote, ves njegov čisto svoboden, nezaslužen dar. In ko se zahvaljujemo, pa naj se Bogu ali ljudem, je to znak ponižnosti (ker s tem priznamo, da nismo samozadostni), spoštovanja in ljubezni. Obenem je zahvala tudi še nekaka neizrečena prošnja za bodoče potrebe. Kajti brez besed tako rekoč povemo: "Ta stvar (ali usluga) mi je všeč in potrebna; že zdaj se priporočam zanjo tudi za v bodoče".

Bogu smo se dolžni zahvaljevati "vedno in povsod," - zlasti pa pri sv. Maši. Saj že sama grška beseda Evharistija pomeni v slovenščini Zahvala. Posebna priložnost za zahvalo je tudi Zahvalni dan v jeseni. Pravi in bistveni namen tega dne je zahvala Bogu za sadove zemlje. V Kanadi je to drugi ponedeljek v oktobru, letos 13. oktobra.

Za zaključno misel in molitev pa vzemimo zadnji stavek iz knjige "Neverjetni Bog," ki jo je napisal Phil Bosmans: "Dragi Bog, dal si mi vse. Prosim, daj mi samo še eno: hvaležno srce."

G. Skumavc - DOBRODOŠLI!

Francka Pajk:

V avgustu se je priselil v Dom Lipa preč. g. Franc Skumavc, slovenski duhovnik, ki je vsa leta deloval v torontski nadškofiji, nazadnje kot župnik v Staynerju blizu mesta Barrie vključno tudi Wasaga Beach.

G. Skumavc je bil rojen v Radovnah blizu Dovja na Gorenjskem, torej pod vzhodnim očaka Triglava. Njegova življenska pot je bila polna križev in težav. Kot Gorenjec je bil mobiliziran v nemško vojsko, poslan na vzhodno rusko fronto, ujet, živel v ruskem vojnem ujetništvu, živel tudi pod slovenskim komunizmom in končno zaslišal božji klic ter prišel v Kanado na delo najprej v rudnik, nato v semenišče kjer ga je celo naš g. kardinal učil angleščino.

Novo mašo je imel pri Mariji Pomagaj leta 1959. Vse njegove "življenske dogodivščine" lahko berete v njegovi knjigi "Po enosmerni poti", (On one-way path) ki je na razpolago v obeh jezikih.

G. Skumavc, dobrodošli v Domu Lipa!

Naše življenje

Anica Resnik

Iz poletja prehajamo v jesenski čas. Minulo je par tednov, odkar so jate kanadskih gosi in ptic vseh vrst po klicu matere narave odletele v južne kraje. Na južno stran se nagiba sonce in od severa pihajo hladni vetrovi. Cvetje na vrtovih se osipa in trava je nanovo ozelenela. Božji umetnik spreminja pokrajino in jo pokriva s tisočerimi obsevi jesenskih barv... Sadovi polja in vrtov polnijo mize in police v trgovinah in domačih kletih... Pričakovali smo napovedano hudo uro, ki ni prišla in se znašli v temi brez luči in energije do naslednjega dne... Goreli so gozdovi in v njih domačije na kanadskem zahodu v Britanski Columbiji in ogrožali človeštvo dolge tedne brez dežja... Zdaj so se nad to pokrajino zgrnili težki oblaki in utapljuje deželo, kar se ni zgodilo zadnjih sto let.

Čudna so ta znamenja sedajnega časa..Vojne, nemiri, sovraštva, revščina, nove bolezni, brezdomci, zapuščeni...Kako nemočen je človek ob teh dogajanjih na svetu, kje iskati rešitve?..Ko so ameriškega astronava slovenskega rodu Jerriya Limengerja vprašali, kako je doživljal potovanje po vesolju, je dejal: "...Spráševal sem se, kaj je človek...občudoval sem lepoto zvezd in zemlje. To me je napolnilo z zavestjo, da Bog je in da je ustvaril vesolje... Če preveč razmišljaš, veliko zamudiš...Pomembno je, da znaš tiho moliti, meditirati in dovoliti, da Bog vstopi v tvoje življenje...Mislim, da večina vesoljcev ki gledajo na zemljo, doživi to kot potrditev v veri..." Naši očetje in matere so z Bogom začeli dneve in zvečer z molitvijo odhajali k počitku ter sprejemali božjo voljo, da so lažje prenašali težo življenja.

Midland... Pred osemindesetimi leti je težka usoda zadela naš narod. Maja 1945 so tisoči Slovencev bežali pred komunizmom in zapustili domovino; dvanajst tisočem domobrancem, ki so bili z lažjo in zvijačo vrnjeni iz Vetrinja, pa je komunistični režim kruto uničil mlada življenja.

V nedeljo 14. septembra smo v Midlandu ob slovenskem spominskem križu s komemoracijo

počastili njihov spomin. Kakor vsako leto od 1949 naprej so slovenski romarji iz Toronta in celega Ontaria v molitvi križevega pota in pri popoldanski sveti maši molili zase in lepšo bodočnost našega naroda po vsem trpljenju in hudih časih.

Z nami je romal škof Anton Uran, rojen je leta 1945, ki je dalo Sloveniji do danes največje število duhovniških poklicov v enem letu. Njegova modra beseda in močan pevski glas pri lavretanskih litanijah sta odmevala v cerkvi in pustila nepozabne vtise v naših srcih in spoznanje, da je vredno in potrebno moliti ter spoznavati Boga na vseh naših poteh. S škofom Uranom sta somaševala čč. gg. Tine Batič in Roman Travar.

V soboto 13. septembra je v cerkvi Brezmadežne po večerni maši škof Uran na poseben način čestital cerkvenemu zboru za dolgoletno zvesto službo v božjem hramu. V imenu ljubljanske škofije je podelil častno plaketo voditelju Ignacu Križmanu osebno in Rudiju Kusu za celotni zbor. Sledilo je prijateljsko srečanje z njim v dvorani.

V oznanilih župnije Brezmadežne beremo... Podelitev reda sv. Gregorija Velikega našemu župljanu Jožetu Kastelicu... (Glej članek g. Franca Petriča na strani 8).

V septembru naše društvo zaključuje letno

sezono z vinsko trgovino. Na zahvalno nedeljo 12. oktobra je bil na Slovenskem letovišču pri Boltonu tak praznik. Po zahvalni sveti maši je čez

350 gostov napolilo lepo okrašeno dvorano in počastilo letošnjega župana Andreja in županjo Renato Genorjo. Pravo brento je nosil na hrbtu župan Andrej in iz pletenke nalival kozarec vsakemu gostu pri mizah. S harmoniko ju je spremljal Maks Petrovič, ki je s Planinskim kvintetom zabaval popoldansko veselo družbo čez petsto ljudi. Župan Andrej je pri kosilu s šaljivimi dovtipi poskrbel za smeh in dobro voljo. Kuharica Marija Soršak pa s pomočnicami pod vodstvom odbornice Marice Kumavli pripravila izvrstno kosilo. Jernej Fale je v popoldanskem žrebanju dobil bogato krono in, hvala Bogu, vse se je to Zahvalno nedeljo dobro izteklo.

Mnogo, delavnih, požrtvovalnih mladih in starejših Slovencev daruje mnogo časa za našo skupnost v Kanadi in posebno v Torontu, da je v multikulturnem mednarodnem mestu še vedno navzoča, narodno zavedna in polna življenja. Vsem gre srčna zahvala.

Župan Andrej je humoristično prikazal letošnje delo letoviškega odbora, ki ga vodi inž. John Kuri: "...Nove vodovodne cevi pod hribom..." "Po ceveh teče vino in pivo, ker pa Fric (Bogomir Prelec) pije samo vodo, bodo vsi letoviščarji dobivali po ceveh samo vodo"... Novo igrišče..." "Vsi se

staramo. Človek se vrača v otroška leta, zato novo igrišče"... Zvonik nad kapelo..." "Potreben, da se vidi, kdo zamuja, ljudje ali duhovnik"... Novo balinanje na hribu... Pijača na razpolago pri Blasovih"...

V župniji Brezmadežne je mnogo mladih družin. V oktobru je zbor Novi rod začel z vajami za otroke od 6 do 12 let. Vabljeni so dekleta od 12 let naprej. Otroški kotichek pa zbira otroke od 3. leta naprej.

19. oktobra je dramsko društvo Lilija iz Clevelanda gostovalo na odru pri Brezmadežni z veselo igro *Vražja vdova* v režiji Srečkota Gaserja. Polnozasedena dvorana je bila znamenje našega zanimanja za kulturo jezika in vrednot, ki ohranjajo naš slovenski narod čez 1200 let. V prosvetnih dvoranah in drugih kulturnih prostorih se je pred drugo svetovno vojno izobraževala in vzgajala slovenska mladina. Ostanki te generacije še danes po svetu in doma skušajo ohranjati ali oživeti to dejavnost v zelo spremenjenih razmerah. Gre za preživetje edinstvene kulturne vrednote. Hvaležni smo ameriškim gostom za odlično predstavo in doživetje oderske karakterje, s katerimi smo spremljali zapleteno komedijo, ki je končno združila dva para.

13. oktobra je v Domu Lipa umrl Valentin (Tine) Strah. Prvih trideset let svojega življenja na Ježici pri Ljubljani je preživel v tej kulturni atmosferi, ker smo videli v zbirki mnogih fotografij društvenega življenja in gledaliških predstav na ježenskem odru ko jo je družina pokojnika pripravila za pogrebni zavod. Pri Mariji Pomagaj pa smo se v začetku oktobra poslovili od Marije Kolarič-Kunštek, matere glasbenika Marjana Kolariča.

Krekova slovenska hranilnica in posojilnica je šolsko nagrado Janeza Senica za leto 2003 podelila Andreji Lahey. Andreja je hčerka učiteljice Marinke Jereb, aktivne članice župnijskega občestva pri Brezmadežni in učiteljica Ala Lahey. Bila je odlična učenka v Michael Power/St. Joseph Secondary school. Na McMaster univerzi v Hamiltonu se pripravlja prvo leto za študij psihologije. Je aktivna v slovenski sobotni

šoli in skavtski organizaciji pri Brezmadežni. Andreja pravi: "V skupnosti rastemo skupaj, se podpiramo med seboj, da se počutimo varne na poti življenja". Čestitamo in želimo srečno pot do zaželenega cilja!

Še eno veselo oznanilo! Ob največji množici na trgu sv. Petra v Rimu v času svojega papeževanja je papež Janez Pavel II. v nedeljo 19. oktobra proglasil za blaženo svetovno znano misijonarko Mater Terezijo, ki je svoje življenje posvetila revežem na ulicah Kalkute v Indiji. Svojo mladost je preživela v skopkijanski škofiji v Makedoniji v času, ko je tam kot škof deloval naš

Janez Gnidovec in s svojim svetniškim življenjem vplival na njeno poznejšo junaško ljubezen do bližnjega.

"Klub starejših" v Domu Lipa pripravlja letni bazar za nedeljo 26. oktobra popoldne. Upravni odbor Doma Lipe pa organizira in vabi na slovesnostni večer 8. novembra v dvorani Brezmadežne.

... In naše življenje se nadaljuje. Bog naj blagoslavlja in vodi dela pridnih rok in dobrih src, da bo slovenska beseda, pesem in zavest še dolgo živela v našem novem rodu.

V spomin dr. Valentina Meršola

Dr. Uroš Roesmann iz Clevelanda nam je poslal naslednje pismo za objavo v Glasilu glede spominske plakete pokojnega dr. Valentina Meršola, ki je preprečil vrnitev ostalih beguncov iz Vetrinja.

Po dolgem odlašanju smo končno prišli do odločitve da se na en način oddolžimo spominu dr. Valentina Meršola. Vsi ki smo preživeli Vetrinje se zavedamo, da nam je v bistvu rešil življenje, saj je v tistih pretresljivih dneh, ko je spoznal globino katastrofe ki nam je pretila, odločno stopil pred Angleške oblastnike in jim jasno povedal kaj počnejo. S pomočjo majorja Barre-ja je ustavil začasno prisilno vračanje beguncev v neizogibno smrt. Pozneje se je soočil z maršalom Alexandrom, ki je dokončno obljubil, da ne bo nadaljnega prisilnega vračanja. V tistem času je bil on edini Slovenec, ki je bil zmožen in voljan, kljub osebni nevarnosti, stopiti na čelo nas beguncev in se aktivno zavzeti za našo usodo. Da so na žalost vsi drugi odpovedali, je tukaj brezpredmetno.

Najbolj pomemben kraj za spominek bi bil seveda Vetrinj. Toda zaradi popolnega nerazumevanja tamkajšnih avstrijskih oblastnikov je nemogoče, da bi tam kaj naredili. Pristali pa so v Tinjah, v domu Sodalitas, da tam postavimo

plaketo z primernim napisom. Med razpravami se je tudi porodila misel da bi bilo spodobno nekaj narediti v Škofovih Zavodih v Šentvidu pri Ljubljani, in direktor zavodov nam je pristal na ta predlog. Plaketo v Tinjah in doprnski spomenik v Šentvidu bomo z primerno slovesnostjo odkrili v juniju 2004. Za to priliko bomo pripravili skupinski izlet, v katerega program bo vključena tudi spominska slovesnost v Rogu, ter ogled drugih zanimivosti na Koroškem in v Sloveniji. Tura bo verjetno trajala 10 - 11 dni; natančen datum pa bo določen, ko bodo določili dan spomina v Rogu.

Za stroške za spomenike se je pričela nabirka. Prosim, da prispevke pošljete na sledeči naslov: Maruša Pogačnik, 7628 Chapin Falls Lane, Kirtland, OH 44094. Čeke lahko naslovite na gospo Marušo. Radi pa bi tudi vedeli, kdo bi se nameraval udeležiti ture, da bomo lahko pripravili potrebne načrte in rezervacije kmalu po Novem letu. Upamo, da bo udeležba čim večja. Predvsem je to lepa prilika da s seboj pripeljete družine. Za našo drugo generacijo in njihove otroke bo to lepa priložnost, da se seznanijo najprej z našo zgodbo, potem pa tudi z deželo svojih prednikov. Upamo, da smo z naznanilom dovolj zgodnji, da boste mogli pričeti delati načrte s svojimi družinami.

Janez Šušteršič 1925 - 2003

Frank Kozina

Začetkom avgusta nas je Janez v svojem 78. letu starosti zapustil in šel k Bogu po svoje zaslužen plačilo. Pogrebna sveta maša je bila 11. avgusta v cerkvi sv. Gregorija Velikega v Hamiltonu, ki jo je vodil g. Drago Račnik.

Pokojni Janez zapušča poleg svoje žene Joži še štiri otroke, hčerki Rožico in Heidy ter sinova Janeza in Miho, kakor tudi pet vnukov. Med drugo svetovno vojno se je pridružil k domobrancem, čim je spoznal prevaro in nevarnost komunistične "osvobodilne fronte". Po koncu vojne leta 1945 se je umaknil na avstrijsko Koroško, kjer se je srečno rešil usodne angleške izdaje, ki je vrnila tisoče domobrancev v komunistične klavnice, kot nam to pričajo prikrita

grobišča širom Slovenije. Od tam leta 1948 emigriral v Kanado in po končanem obveznem delu na železniški progi je odšel v Hamilton, kjer se je takoj leta 1949 poročil s svojo izvoljenko Joži Žonta iz Št. Jošta. S trdim delo sta si kmalu ustvarila topel dom za svojo družino. Odrasli otroci se bodo z veliko ljubeznijo in spoštovanjem spominjali svojega očeta in pet mladih vnukov že sedaj zelo pogrešajo svojega starega ata. Najbolj prizadeta pa je njegova žena, ki je tudi zgubila svoja dva brata, ki sta bila žrtvi komunističnega povojnega pokolja v Kočevskem Rogu. Spominja se tudi pokojnih bratov - Rafko je padel v Koreji kot ameriški vojak in Nande pa umrl pred leti za neozdraljivo boleznijo.

Naše iskreno sožalje ženi Joži, njunim otrokom z družinami ter vsem sorodnikom v Kanadi, Sloveniji, Argentini in ZDA. Janezu pa naj bo lahka kanadska zemlja!

Janez Kastelic - v spomin

Oskar Koren za Društvo Slovenski Dom

V sredo 6. avgusta 2003 je v 89. letu starosti mirno odšel v večnost naš Janez Kastelic, dolgoletni podpredsednik društva "Slovenski Dom". Janez je bil doma na Dolenjskem, kjer so imeli kmetijo. Med vojno je pristopil k domobrancem in tako je pred koncem vojne moral zapustiti rodno

Slovenijo in oditi v svet. Nekaj časa je delal pri kmetih v Avstriji preden se je izselil v Kanado.

V Kanadi se je hitro prilagodil novim razmeram in s svojo iznadljivostjo in veseljem do dela postal uspešen gradbenik. Ustvaril si je družino in si zgradil veliko hišo, kjer je živel vse do smrti.

Bil je ponosen Slovenec in eden od

ustanovnih članov društva "Slovenski Dom" v Torontu. V tem društvu je našel del svoje domovine in si pridobil veliko prijateljev. Bil je v odboru društva že od vsega začetka. Leta 2000 mu je društvo podelilo priznanje "*Outstanding Volunteer Award*" za 40 let njegovega neprekinjenega prostovoljnega dela. Njegovi nasveti so bili vedno cenjeni in odbor ga bo silno pogrešal.

Janez zapušča žalujočo ženo Marijo, hčerki Mary in Cecilia, sinove Frederck, Isidore in John z družinami ter vnuke in vnukinje Michael, Jennifer, Monika, Peter, Nikki, Louis, Christopher in Carolyn. Zapušča tudi mnogo prijateljev v društvu "Slovenski Dom", kakor tudi v širši slovenski skupnosti, med Kanadčani in drugimi narodnostmi.

Naj mu bo lahka kanadska zemlja! Družini in sorodnikom pa izrekamo iskreno sožalje.

Še nekaj o prikritih grobiščih, slovesnost in maša v Teharjih

(Povzeto po dveh člankih v Delu: Brane Piano, 6. oktober in Dejan Pušenjak, 8. oktober)

Živimo v zadrtili partizanski državi

V počasi nastajajočem 'Parku spomina Teharje' 5. oktobra je Nova slovenska zveza pripravila tradicionalno sveto mašo in spominsko slovesnost za žrtve medvojnega in povojnega nasilja komunistične revolucije. Zbralo se je več kot tisoč ljudi, med njimi tudi Janez Janša, Anton Drobnič, Jože Bernik in Janez Drobnič. Tokrat ni bilo slišati konkretnih zahtev po popravi krivic genocida. Zato pa je bilo več pozivov k odpuščanju in resnici, kakor tudi **»ostro oceno o značaju sedanjih oblastí«**.

Kraj, odkoder so po vojni spomladi in poleti leta 1945 tisoči Slovencev, brez sodb, odhajali v smrt pod streli, in dolga desetletja zatajevana množična grobišča, pričajo, **»da imata laž in nasilje v naši domovini še vedno veliko moč«**.

Mariborski pomožni škof Anton Stres je na Teharjih pozval, da bi molili za vse, »za žrtve in za njihove rablje, za vse, ki so trpeli ali pa so delali krivico, za spravo med nami in z vsemi ljudmi brez razlike«.

Za njim pa je glavni govornik na spominski slavnosti, Tine Velikonja, nadaljeval boj zoper komunizem in borce NOB. V sedanji vladi je prepoznaval še vedno vladavino totalitaristične **»nenormalnosti«**, državo označil za **»zadrto partizansko državo«**, sedanjo oblast pa postkomunistično, ki določa politično, moralno in gospodarsko krizo. Dejal je tudi, da bo pot do **»slovenske normalnosti še dolga in težka«**.

Nadaljeval je, da so nosilci komunizma morali priznati poraz s padcem berlinskega zidu in so se potuhnili, vendar so se kmalu dvignili »in zdaj nam govorijo, vedno bolj glasno, vedno bolj nesramno, brez kesanja, brez obžalovanja. Teden dni potem, ko smo bili pri žalni maši na turjaškem gradu, so se tam zbrali takozvani borci NOB in praznovali svojo zmago.

Pred dvema dnevoma, ko so sedanji vladni

oblastniki proslavljali 60-letnico kočevskega zbora, pa so dokazali, da živimo v zadrtili partizanski vladi, ki se sicer zaklinja, da je treba na preteklost pozabiti, pa jo potegne iz predala ponarejeno in lažnivo, kadar si jo zahoče.« Pred dvema letoma je Anton Drobnič podobno izjavil na spominski slovesnosti na Teharjah, da bi imena odgovornih za **»umore idejnih in političnih nasprotnikov komunistične revolucije«** tudi našli kar med dokumenti **»tako imenovanega kočevskega zbora odposlancev iz začetka oktobra 1943«**, na katerem so po njegovem delegati **»soglasno odobrili dotedanje delovanje t. i. Osvobodilne fronte in komunističnih partizanov z vsemi umori, mučenji in preganjanji slovenskih prebivalcev.«** Po Drobniču so državni organi še vedno v rokah preživelih nekdanjih komunistov, zato imena niso znana, **»partizanski miti«** pa še naprej obvladujejo. Borut Pahor pa je v svojem nagovoru v Kočevju vse to cinično ignoriral z naivnim izgovorom, **»kako je mogoče danes, z zgodovinske razdalje oceniti stvarni značaj in pomen«** teh dogodkov. (Podobno je Jelko Kacin ob enem svojih obiskov Kanade 'diplomatsko' odgovoril ne vprašanje: **»Kdo so bili odgovorni za poboje po drugi svetovni vojni?«** - da on tega ne ve, češ da takrat še ni bil rojen). Vendar pa Pahor meni, da poboji po vojni zaslužijo obsodbo, vsaj tik pred vstopom v EU. Bomo videli, če bo k temu aktivno pripomogel in končno doprinesel do zaželjene sprave razde-ljenega naroda...

Kanadski Slovenski Kongres

Nadaljni seznam darovalcev za pomoč vračajočim argentinskim Slovencem:

<u>Ime</u>	<u>Vsota</u>
Jože Kastelic	500.00
Kat. ženska liga (Brezm.)	500.00
Družba sv. Vincencija (Brezm.)	100.00
Konrad Breznik	60.00
Marjan Dragozet	100.00
Dr. Peter Klopčič	70.00
Marjan Pečarič	60.00
Neznani	365.00
Skupno - Ontario	1,755.00
Zbrano pred tem v Ontario	6,080.00
Ont. do 16. sept. 2003	7,835.00
B.C. do 16. sept. 2003	7,945.00
Dosedaj zbranih darov	<u>15,780.00</u>
Nakazila	
Rafaelova družba - 14. 7. 2003	14,050.00
Rafaelova družba - 12. 9. 2003	1,390.00
Skupno Rafaelova družba:	15,440.00
V dobrem v banki: 9. 10. 2003	\$365.00

Kanadski slovenski Kongres se vsem darovalcem iskreno zahvaljuje za njihovo plemenito dejanje. Od poslanih vsot je bilo odposlano v Mendoza \$1,100.00 (vdovi z 11. nedoraslimi otroki) in v Buenos Aires \$400.00 (vdovi). Razlika \$13,930.00 pa je bila poslana neposredno Rafaelovi družbi v Ljubljano. Ob vsem tem delu, ki ga opravlja Kanadski slovenski Kongres, skupaj z drugimi dobroteljnimi skupinami (kot je „Argentinska solidarnostna Akcija“ v Torontu) pa si drzne iznesti sledeča vprašanja v razmislek:

- Znano nam je, da argentinski Slovenci, ki so se vrnili v Slovenijo z namenom in upanjem,

- da se bodo vključili v slovensko matično družbo, niso našli pri državnih oblasteh nobenega razumevanja. Ti argentinski rojaki so v glavnem živeli od darov slovenskih cerkvenih dobroteljnih ustanov in so danes prišli do točke, da se bodo morali vrniti v argentinsko ekonomsko negotovost. Tragično, vendar resnično!

- Slovenski državni zbor je v začetku oktobra izglasoval zakon, ki bo omogočal pridobiti slovensko državljanstvo tistim nedržavljanom, ki so bili „izbrisani“ po roku za vlaganje prošenj za pridobitev državljanstva. Ti so v glavnem ne-slovenskega porekla iz bivših republik ob razpadu SFRJ. Ti „izbrisanci“ pa poleg državljanstva zahtevajo še odškodnino, z obresti, za ves čas „čakanja“. Naše mnenje je, če so po zakonu upravičeni, potem naj velja pravnost. Vsakdo pa se lahko vpraša ali slovenski rojaki po krvi in duhu niso vredni podobnega razpravljanja v slovenskem parlamentu glede priznanja njihovih diplom, služb, socialnega zavarovanja itd.?

- Na policah slovenskega parlamenta se že več let nabira prah na zakonskem osnutku „Posebnega Statuta Za Slovence Po Svetu Brez Slovenskega Državljanstva“. Slovenija bi s sprejemom tega zakon resnično pokazala kakšno skrb posveča svojim slovenskim rojakom po svetu, ki ne morejo iz najrazličnejših razlogov pridobiti slovensko državljanstvo in se tako uvrstiti med civilizirane države. Čas bi bil, da slovenski državni zbor pride do nekega primernega zaključka.

Dr. France Habjan

Argentinska solidarnostna akcija

(1 Dalerbery Place, Toronto, ON, M3B 2A5)

nam je poslala spodnji Seznam darovalcev:

Allmassy Ella	400.00	Merhar Karla	50.00
Ambrožič Tone	200.00	Mihevc Joe	100.00
Bartol Zlata	150.00	Opara J.	200.00
Bohnc Steve	100.00	Porovne Franc	100.00
Bratina Gloria	200.00	Pogačar Joe & Ema	1,776.00
Gregorič V. & L.	1,000.00	Rasp Marjan	50.00
Gartner T.	50.00	Saksheg Sidonia	200.00
Hudovernik S.	200.00	Seljak Tone	5,000.00
JakušCvetka	100.00	Stanša F.	50.00
Jereb Marija	100.00	Stražar F.	276.00
Kokalj Anika	50.00	Šajnovič Stan	50.00
Kokalj Frank	100.00	Urbanc Lea	400.00
Košir J.	50.00	Vižintin John	200.00
Kuk Avgustin	200.00	Vižintin Zdene	100.00
Kukovica Andrew	200.00	Zadnikar V & R	600.00
Ložar D.	500.00	Zirenfeld H. & F.	1,000.00
Markež Marija	100.00	Žbogar Franc	50.00
Mejač K.	414.00	Skupaj	<u>\$14,316.00</u>

Od te vsote je bilo razdeljeno:

Rožmanovemu domu ca. 26%, Zvezi žena ca. 28% in ostalo, ca. 46%, pa posameznikom in organizacijam po specifični želji darovalcev.

Odbor: Francka Ziernfeld, Ema Pogačar in Lea Urbanc se iskreno zahvaljuje vsem darovcem.
(Tel.: 416-447-4332)

Drage bralke in bralci
Glasila kanadskih Slovencev!
Večina novic in zanimivosti iz Slovenije
dobimo
preko Internetnih Ljubljanskih novic.

Veliko zanimivih stvari je objavljenih na teh spletnih straneh. Kdor ima možnost naj si dnevno ogleda spletno strani na naslovu:

www.ljnovice.com

Črni vrh nad Polhovem gradcu

Ljubljanski pomožni škof Alojzij Uran v Montrealu

Vladimir Urbanc, Montreal

Slovence v Montrealu, ki smo nekako na slepem tiru slovenstva v Kanadi, obišče le malo slovenske cerkvene, politične in gospodarske elite iz Slovenije. Slovenci v Montrealu naj bi bili za Slovenijo nezanimivi - prvič nas je vsega okoli 1.500, v Montrealu se ne preteka veliko slovenskega kapitala, ni večjih slovenskih poslovnežev niti profesionalcev, staramo se in naše število se iz leta v leto krči, novih slovenskih prišlekov pa v Montreal ne bo več.

Tako so bili Slovenci v Montrealu 21. septembra toliko bolj veseli visokega obiska škofa Urana. Obisk škofa Urana je bil povezan ob slovesnosti 20. letnice sedanje cerkve sv. Vladimirja, župnija deluje že 40 let.

Ravno župnija sv. Vladimirja je glavni akter slovenstva v Montrealu, katero že 20 let tako skrbno in uspešno vodi župnik g. Letonja s pomočjo delovnih župljanov. Steber slovenske župnije sta vsekakor zakonca Franc in Rozina Rogan; Franc je organist in vodi slovenski cerkveni pevski zbor, Rozina pa plesno skupino Rožmarin. Potem je tu še gospa Marija Jerebič, ki vodi mlado plesno skupino Marjetica. Obe plesni skupini in pevski zbor so nastopili na tem slavlju župnije.

V spremstvu škofa je bil provincial slovenskih lazaristov iz Toronta g. Gajšek, ki je v duhovitem govoru pozdravil vse navzoče in se tudi vprašal, kaj bi se zgodilo z župnijo sv. Vladimirja, če sedanji župnik gospod Letonja zaradi objektivnih ali subjektivnih razlogov ne bi mogel več opravljati svojega poslanstva.

Slovenskih duhovnikov primanjkuje tako v

Sloveniji kot Kanadi. Predlagal je tudi mladim študentom iz Montreala, da bi se kdo od njih odločil za duhovniški poklic.

Osebo živim v Montrealu že dolga leta in se udeležujem vseh cerkvenih in društvenih prireditev in moram priznati, da tako lepega in prisrčnega vzdušja v cerkveni dvorani še nisem doživel; anima tega vzdušja pa je bil ravno škof Uran. Škof Uran se je po kosilu in nagovorih podal na oder dvorane in s svojim lepim glasom in petjem slovenskih popevk navdušil navzoče, ki so se mu pridružili v petju.

Iz škofa Urana sije dobrot, dobra volja; vedno je z nasmejanim obrazom, ki se zna približati župljanom in seveda z zelo lepim glasom navdušil vse zbrane. Da pa ne pozabim njegovega humorja: mimogrede je navzočim povedal kako šalo, zaključil pa je petje s solo arijo Verdijevega Nabucca.

Škof je nagradil zaslužne farane fare sv. Vladimirja, in to: Sabino Horvat, Marijo Volmut, Vinka in Vero Kranjec, Jožeta Glavača in Franca Rogana - tudi moje iskrene čestitke nagrajencem.

Pri tako lepem slavlju pa je le nekaj manjkalo; manjkala je slovenska državna himna, katero bi lahko zapel cerkveni pevski zbor. Ravno slovenska Rimokatoliška Cerkev je stoletja branila slovenstvo na sedaj avstrijskem Koroškem in se lahko smatra kot del slovenske države. Naši predniki so se stoletja borili za suvereno Slovenijo, sedaj pa, ko imamo svojo državo, se je lahko spomnimo in se ji poklonimo z državno himno, tudi od katoličanov, slovenskih državljanov.

Slovensko izseljenišvo mora biti arhivirano

Vladimir Urbanc - Montreal

"Slovensko izseljenišvo mora biti arhivirano" piše v prispevku, ki ga je objavil časnik Delo, 4 oktobra. Znanstveno raziskovalni center SAZU se namreč boji, da bi se dragoceno gradivo o

Slovcih po svetu izgubilo in to zato ker naj bi starejše generacije Slovencev v tujini "odhajale", kar pa naj bi pomenilo usihanje tradicionalnih društvenih aktivnosti Slovencev po svetu. Ob

takšnem pogledu se je potrebno vprašati, in to v luči tržne ekonomije in novih izzivov Slovenije kot žlanice EU, zakaj je takšno arhiviranje sploh potrebno.

Slovenci v tujini namreč pišejo številne knjige in študije, katere bodo vedno na voljo vsem, ki bi se želeli posvetiti tematiki slovenskega izseljenstva. To pa pomeni, da bodo lahko s pomočjo teh dokumentov vsi, ki bodo to želeli, tudi SAZU, proučevali slovensko izseljenstvo. Ob tem pa je treba dodati, da marsikatero delo, ki govori o izseljenstvu še sedaj financira Slovenija iz državnega proračuna, ki je v zadnjih 12 letih za to področje namenila pomembna sredstva.

Ob tem moti to, da je bil osnovni poudarek (ki je za mene strateško neproduktiven) v zadnjih 12 let ta, da naj Slovenci v tujini ohranjajo slovenski jezik, slovensko kulturo, folkloro, pevske zборе in organizirajo sprejeme za razne ansamble in ljudi, ki bodo zbirali podatke o njih (nas). O tem sem napisal satiro ki se končuje takole: *"Ko pa Slovenci v tujini umirate, ne pozabiti umirati v slovenskem jeziku. Mati Slovenija bo v tem aktu zelo počaščena (in bo smrti Slovencev skrbno arhivirala) in z bolečim srcem prebira v tujini slovenske nagrobne napise, eden od njih je v Clevelandu, na katerem je zapisano: Tu mirno počiva Janez Zguba, rojen v Butalni vasi pri Horjulu v Sloveniji. Dragi Janez Zguba, mati Slovenija te silno pogreša in ti z bolečim srcem kliče: Requiem in pace."*

Mislím da je po dvanajstih letih čas da Slovenija začne z novo vizijo in z novim povezovanjem Slovencev ki živijo v tujini in sicer tudi z mladimi generacijami po svetu živečih Slovencev, ki so šolani in tudi bogati so med njimi. To je po mojem mnenju pravi še neizkoriščen kapital, na katerega Slovenija pozablja.

Od številnih slovenskih organizacijah, ki sedaj delujejo v Sloveniji, da bi povezovali Slovence po svetu bi bilo bolje, če bi se ustanovila ena sama institucija pri Ministrstvu za zunanje zadeve, ki bi preko gospodarskih

atašejev pri slovenskih diplomatskih predstavništvi v tujini povezala slovenske poslovneže v domovini s Slovenci in slovenskimi poslovneži, ki živijo v tujini. To bi bilo po moji presoji za Slovenijo bolj donosno in uspešno, kot zbiranje podatkov o ostareli generaciji Slovencev po svetu.

Naj ob tem ponovno opozorim na podatek, pred kratkim sem ta podatek še navajal, da ima Avstrija v Kanadi svojo Gospodarsko zbornico, ki v tesnem sodelovanju z avstrijskim veleposlaništvom v Kanadi promovira avstrijsko gospodarstvo. To pa zagotavlja predvsem večji izvoz te države na tako velik trg kot je Kanada. Mimogrede, Avstrija je leta 2002 v Kanado izvozila preko 700 milijonov dolarjev svojega blaga in storitev in ima v Kanadi kar 60 mešanih podjetij.

Ta podatek potrjuje moje razmišljanje, da ni pomembno zbirati podatke kje živi, ali kje bo počival "Janez Zguba", ampak je bolj pomembno to kaj lahko sin ali hčerka od "Janeza Zgube" storita zase in za Slovenijo.

Zato predlagam, da si pristojni ogledajo statistiko poslovnih povezav med Slovenijo in Kanado, ter na tej osnovi na veleposlaništvu Slovenije v Kanadi (sedaj deluje brez podpore Slovenske gospodarske zbornice) postavijo gospodarskega atašeja, ki bo po mojem prepričanju lahko pomagal aktivirati povezavo s Slovenci na različnih področjih. Če bo denar bo tudi zbiranje podatkov o tukaj živečih Slovencih hitreje steklo, in to brez posebne nove institucije.

Vabljeni ste na

Dom Lipa banket

ki bo 8. novembra 2003

v cerkveni dvorani na Browns Line.

Začetek ob 18:30

Igra: Ansambel Matija Lebar

v kuhinji, gospa Marija Soršak

Za rezervacijo kličite: 416-281-6794

Cena: \$35.00 - študentje: \$20.00

Šavrinske pupe in ragaconi so nas navdušili

Ivan Dolenc

(Zaradi zamude dostave, članek ni bil objavljen v zadnjem Glasilu).

Naša izseljenska društva in cerkvene skupnosti v južnem Ontariu je v letošnjem mesecu avgustu obiskalo s svojimi zanimivimi nastopi 11 članov Kulturno-umetniškega društva Šavrinske pupe in ragaconi iz Šmarja pri Kopru. Imenovana etno skupina je na številnih kanadskih odrih na področju velikega Toronta, Hamiltona, Londona in Niagara Falls nad vse uspešno predstavila bogato kulturno dediščino slovenske Istre.

Izvajanje je vodila etnologinja Rozana Koštial, ob njej pa so peli, plesali, pripovedovali in prikazovali pisana istrska narodna oblačila ter opremo domačinov tudi Evelina Brec, Helena Hrvatina-Kandido, Lori Konestabo-Pergar, Alenka Koštial, Tina Sabadin, Monika Stranščak, Danijel Goja, Primož Grizon, Andrej Rojac in Emil Žonta. Njihovi sporedi so bili povsod malce drugačni, a so vsi vsebovali domače ljudske pesmi, narečno pripovedno besedo, narodne plese, krajevne anekdote pa še dosti podobnega, kar izraža identiteto slovenske Istre.

Sam sem se udeležil njihovega pozno popoldanskega nastopa na farmi Primorskega kulturnega društva Simon Gregorčič, v podeželski okolici severno od Toronta, kjer stoji v društvenem parku na prostem edini kanadski spomenik v počastitev tega slovenskega

besednega umetnika. Bilo je v soboto sredi meseca avgusta, ko tam ni bilo društvenega piknika in ko so se naši ljudje pripeljali tja iz ontarijskih daljav samo zaradi gostov iz Slovenije. Prišlo pa jih je toliko, da je bil aplavz v društveni dvorani kar precej glasen in mnogi obiskovalci so veselo sodelovali z nastopajočimi na odru; to pa menda tudi zato, ker so naši izseljenci iz primorskih krajev narečno in še drugače zelo blizu našim Istranom in njihovi trnjevi poti v novi slovenski čas.

Skupini Šavrinske pupe in ragaconi se je za nastop in obisk prisrčno zahvalil tudi v imenu vseh navzočih Jože Kanalec, dolgoletni predsednik primorskega društva "Simon Gregorčič", ki je pohvalil gostujoče slovenske kulturnike.

Nastopajoči so nam zelo lepo približali nekdanji in sedanji življenjski utrip slovenske Istre in njenih domačinov. S pesmijo in igro gibov so nam pripovedovali svoje vesele in žalostne zgodbe, ki so se vsaj tokrat na ta sobotni dan vse po vrsti srečno končale... (Pričakoval sem vsaj malenkosten namig na Cankarjevo žalostno zgodbo o uvoženem oslu iz Abruzzov, ki naj bi v istrski samoti še vedno, "vsako noč, dolga, dolga leta... in tako še dandanašnji" tulil proti nebu svojo tožbo zoper veliko krivico, ki se mu je bila zgodila...) Ker pa o tem ni bilo na odru nič slišati, si lahko mislim, da je zdaj tudi ta greh končno in za vedno izbrisan iz mučne zgodovine slovenskih Istranov.

Šavrinske pupe in ragaconi so se v desetih letih svojega obstoja že krepko uveljavili kot kulturni glasniki slovenske Istre v Sloveniji, Italiji, Avstriji in Hrvaški. Mestna občina Koper jim je lani podelila 'Priznanje z veliko plaketo' za viden poseg v etnomuzikološko dediščino slovenske Istre ter uspešno predstavljanje občine Koper v slovenskem prostoru in onstran slovenskih mej, dve leti poprej pa so prejeli Gallusovo značko za svoje pevsko udejstvovanje. Skupina je izdala že

dve zvočni kaseti (Moja mati kuha kafe, 1995; Ja bepo kepo kozo, 1998) in prvo zgoščenko (U jistre kantamo pu naše, 1998), za letošnjo jesen pa napovedujejo izid še dveh zgoščenk s 55 pesmimi.

Vse to prepisujem iz njihovega koncertnega lista, ki prinaša med drugim tudi barvne fotografije društvenih udov v okviru različnih nastopov in naslovnice njihovih glasbenih izdaj. V promocijskem tisku KUD-a iz Šmarja pri Kopru so tudi vedno prisotni verzi Alojza Kocjančiča, verjetno najbolj priljubljenega poeta slovenske Istre (1913-1991).

Lepo obiskani nastopi etno skupine Šavrinske pupe in ragaconi v kanadskem Ontariu

Triglavski ledenik se vse bolj krči

STA - Sobota, 30. Avgust, 2003

BOHINJ - Redno letno merjenje Triglavskega ledenika, ki ga že od leta 1946 neprekinjeno izvaja Geografski inštitut Antona Melika, je pokazalo, da se je ledenik tudi v letošnjem letu skrčil tako po obsegu kot tudi po debelini. Letos izmerjena površina ledenika je manjša od enega hektarja, medtem ko je leta 2001 merila 1,3 hektarja, so sporočili z inštituta, ki deluje v okviru znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Merjenje in opazovanje ledenika, ki so ga raziskovalci opravili med 25. in 27. avgustom, je pokazalo, da so robni deli ledenika prekriti z gruščem, v srednjem delu ledenika pa je voda izdolbla tudi plitev rov. Levi zgornji del ledenika, ki je leta 1999 prvič izgubil stik z osrednjim

priporočajo srečanje s kulturno dediščino slovenske Istre tudi drugim Slovincem po svetu.

V Evropi je še nekaj dežel, kjer živijo slovenski izseljenci in kjer ta nagrajena glasbeno-plesna in pripovedna skupina navdušenih ljubiteljev pristne slovenske domačnosti iz Šmarja pri Kopru še ni bila s svojimi razgibanimi sporočili. In ker potujejo izvajalci omenjenih narodopisnih programov brez kulis in podobnega večjega tovara, bi se lahko brez nadaljnega predstavili tudi Slovincem v ZDA, Avstraliji, Argentini, in morda še kje drugje... Vse, kar slovenski izseljenski krogi v tem primeru potrebujejo, je naslov: **KUD Šavrinske pupe in ragaconi, Šmarje 75, 6274 Šmarje pri Kopru,**

pobočnim delom ledenika, je skorajda v celoti izgubil. Skopnela so tudi vsa snežišča v erozijskih jarkih in plitvih kotanjah vzdolž spodnjega dela ledenika, na dnu kotanj pa leži z gruščem pomešan plitev led, so še navedli na inštitutu.

Triglavski ledenik, imenovan tudi Zeleni sneg, je ostanek nekdanj mogočnega ledenika, ki je pred 100 leti po površini meril okoli 46 hektarjev. Leži na severovzhodni strani gore pod vrhom Triglava. Leta 1946, ko je Geografski inštitut Antona Melika začel z meritvami, je ledenik obsegal slabih 15 hektarjev površine, v dobrega pol stoletja pa se je zaradi podnebnih sprememb skrčil na manj kot desetino te površine. Poleg Triglavskega ledenika imamo v Sloveniji še Ledenik pod Skuto, oba pa izstopata s svojo skrajno jugovzhodno lego.

Radio Slovenija letos slavi 75-letnico delovanja

STA - 16. oktobra 2003

LJUBLJANA - Radio Slovenija bo svojo petinsedemdesetletnico obeležil s 75-minutno javno oddajo, ki bo 28. oktobra potekala v Unionski dvorani v Ljubljani. Neposredni prenos bo mogoče spremljati preko prvega programa Radia Slovenija, Radia Maribor in Koper, na spletni strani www.rtv slo.si pa tudi v sliki. Kot je

na današnji novinarski konferenci povedala vodja priprav na oddajo Alenka Dakič, je hudo, kadar nimaš nikogar, ki bi mu kaj povedal, še huje pa je če ni nikogar, ki bi tebi kaj povedal, vendar pa na Radiu Slovenija imajo kaj povedati, še posebej pa so veseli, kadar imajo priložnost, kot je denimo 75-letnica, da pripravijo kaj posebnega.

SNS: Zakona o izbranih, klofuta poštenim, nagrada špekulantom

STA - Četrtek, 9. Oktober, 2003

LJUBLJANA - Poslanca SNS Zmago Jelinčič in Sašo Peče sta na današnji novinarski konferenci kritizirala vladna zakonska predloga o reševanju problematike izbranih prebivalcev Slovenije. Jelinčič je med drugim dejal, da bodo z zakonsko ureditvijo te problematike nagrajeni tisti, ki so ilegalno prebivali v Sloveniji in ki niso plačevali davkov. Po njegovem mnenju bodo tako nekatere stranke, zlasti ZLSD, pridobile nove volivce, ostali pa bodo dobili klofuto, čeprav so pravočasno sprejeli državljanstvo, spoštovali zakone in plačevali davke.

Peče je med drugim ocenil, da se z ureditvijo vprašanja izbranih nagrajujejo "izdajalci in špekulanti" ter opozoril, da bi lahko tožbeni zahtevki izbranih znašali okoli 850 milijard tolarjev (nekatero tožbo v višini 200.000 evrov so bile namreč že vložene, to vsoto pa so v SNS pomnožili z 18.000 izbranimi). SNS se zdi tudi nesprejemljivo, da vlada ni pripravila izračunov o dejanskih finančnih posledicah sprejetja t.i. tehničnega zakona, o katerem bo državni zbor odločal na oktobrski seji po skrajšanem postopku, in t.i. sistemskega zakona, ki ga je vlada danes v državni zbor poslala v prvo obravnavo po rednem postopku.

Peče je tudi opozoril, da je trenutno v proceduri v državnem zboru že 14 zakonov, ki bi jih morali uskladiti zaradi odločb ustavnega

sodišča (US). Tako je na primer v parlamentu še vedno novela zakona o dohodnini, ki bi morala biti sprejeta že konec novembra 1997.

Jelinčič je opozoril tudi na "moralni vidik" odločitve US, ki je s svojimi odločbami zahtevalo ureditev problematike izbranih. Sedanja ustavna sodnika, Lojze Janko in Jože Tratnik, ki sta se podpisala pod zadnjo odločbo US, sta namreč v času sprejemanja enega od neustavnih zakonov o izbranih sodelovala v izvršilni veji oblasti. Janko je bil direktor vladne službe za zakonodajo, Tratnik pa državni sekretar na pravosodnem ministrstvu. Tratnik je bil kasneje tudi sodnik vrhovnega sodišča, ki je po navedbah SNS na tej funkciji zavračal zahteve izbranih. Po Jelinčičevem mnenju bi se morala zato omenjena ustavna sodnika pri odločanju v zvezi z izbranimi izločiti.

Peče je kritiziral tudi nekdanjega ustavnega sodnika in sedanjega pravnega zastopnika Društva izbranih prebivalcev Slovenije Matevža Krivica. Dejal je, da je Krivic najprej sodeloval pri pripravi neustavnega zakona, kasneje pa ga je izpodbijal na US. Jelinčič pa je ocenil, da je največ škoda Sloveniji povzročil prav Krivic. "Sprašujemo se, kdo in kdaj bo zaprl Krivica," se je vprašal Jelinčič ob tem, da je bil v priporu tudi koprski župan Boris Popovič, ki so ga izpustili, "ker se je ugotovilo, da ni naredil tistega, kar se mu očita".

Milan Kučan dobitnik naziva veliki Benečan

STA Sobota, 27. September, 2003

VERONA/ITALIJA Bivšemu predsedniku republike Milanu Kučanu so danes v zgodnjegotski cerkvi San Giorgio di Valpolicella pri

Veroni podelili naziv veliki Benečan (Grosso Veneziano).

Nagrado mu je podelila Fondacija Masi, ki je upravitelj posestev iz dediščine znamenitega italijanskega avtorja Danteja Alighierija. Kučan je sicer prvi dobitnik omenjenega naziva, so sporočili iz urada bivšega predsednika republike.

Na Dragi 2003 o malih državah v dobi globalizacije

Ljubljanske novice - Sobota, 6. September, 2003

TRST - V okviru 38. študijskih dnevov Draga 2003 je popoldne na Opčinah pri Trstu predaval sociolog Frane Adam na temo Majhne države in njihova identiteta v dobi globalizacije. Poleg tega so organizatorji Drage (Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta) počastili dva letošnja zamejska jubilaranta, ki sta slavila 90-letnico: literarnega kritika in zgodovinarja Martina Jevnikarja in pisatelja Borisa Pahorja. V dopoldanskih urah pa se je z okroglo mizo o povezovalnem pomenu znanja za Slovence zaključila 13. Draga mladih, katere prvi del je sicer potekal že sredi julija v Piranu.

Frane Adam je v svojem predavanju izpostavil "trdoživost" majhnih držav, ki so se v številnih primerih prebile v sam vrh tehnološko ozaveščenih držav in so tudi v svetovnem merilu tehnološko in ekonomsko konkurenčne. Ta pojav uspešnosti majhnih držav si predavatelj razlaga s tremi komponentami: človeškim in socialnim kapitalom ter aktivno družbo. Pri prvem je izpostavil pomen izobrazbe, veščin in usposobljenosti ter usmeritve v čim bolj kakovostno in tudi vseživljenjsko izobraževanje, medtem ko je pri t. i. socialnem kapitalu omenil pripravljenost na sodelovanje za doseg skupnih ciljev, pomen zaupanja ter dolgoročno naravnost vseh subjektov, ki sprejemajo odločitve. Nacionalna identiteta, je dejal Adam, ni zunaj teh dejavnikov.

Adam je analiziral tudi položaj Slovenije in menil, da se slednja po kupni moči sicer približuje povprečju Evropske unije, precej pa zaostaja na področjih produktivnosti, dodane vrednosti, inovativnosti, ustanavljanja novih podjetij, prenosa znanja z univerze v gospodarstvo itd. Opozoril je, da v bližini Trsta in Celovca nastajajo oziroma so že nastali močni tehnološki parki, zato mora Slovenija zelo pohiteti z izgradnjo podobnih struktur, ker sicer lahko pride do bega možganov. Kar zadeva človeški kapital, smo v Sloveniji po Adamovem

mnenju še daleč od družbe znanja, skepticizem pa velja tudi glede izobraževalnega sistema. Predavatelj se je zavzel tudi za višjo stopnjo intelektualne družbe ter opozoril na demokratični primanjkljaj, saj je po njegovem Slovenija v stanju, ki ga zaznamujejo "oligarhične in monopolne tendence vladajoče strukture". Slednje se krepijo v medijskem prostoru - medijski pluralizem je po Adamovih besedah podoptimalno razvit - in v določeni meri tudi v sodstvu.

Sicer ima Slovenija kljub tem pomanjkljivostim realne možnosti, da se približa jedru EU. Za predavatelja je tudi nacionalna identiteta lahko produktiven vir družbene samoorganizacije. Pri tem je omenil razpravo o konvenciji za prihodnost Slovenije, v okviru katere bi morale imeti svojo vlogo tudi slovenske manjšine v sosednjih državah in diaspora.

Organizatorji Drage so danes počastili tudi 90-letnico dveh vidnih zamejskih kulturnikov, literarnega kritika in zgodovinarja Martina Jevnikarja in pisatelja Borisa Pahorja. O njiju je spregovoril novinar Saša Martelanc, Boris Pahor pa je v krajšem nastopu opozoril, da intelektualni krogi v osrednji Sloveniji ne vedo dovolj o slovenskih skupnostih v zamejstvu, zato je prireditelj, kot je Draga, še enkrat bolj pomembna, kot je bila doslej. V Sloveniji je treba, tako Pahor, ustvariti razpoložanje, po katerem slovenske manjšine v sosednjih državah ne bodo pojmovane kot privesek ampak kot subjekti, ki spadajo v usodo prihodnjega dne.

Dopoldne je stekel še zaključni del 13. Drage mladih, katere prvi del je sicer potekal že sredi julija v Piranu. Na okrogli mizi "Znanje - povezovalna moč Slovencev" so spregovorili strokovnjakinja za področje šolstva in znanosti Darja Piciga, bivši slovenski minister za šolstvo Peter Vencelj in zamejski študent Martin Turk, ki zaključuje študij na AGRFT v Ljubljani.

Po besedah Darje Piciga Slovenija ne zaostaja

za drugimi državami, kar zadeva produkcijo znanja, težave pa nastanejo, ko je treba to znanje prenesti v gospodarstvo. Na področju razvojnih projektov se Slovenija povezuje s tujci, veliko manj pa s Slovenci zunaj njenih meja. Strategija in iskanje razvoja se sicer krepi, vendar Slovenija še vedno zaostaja za severno Italijo in Avstrijo, ki privabljata slovenski intelektualni potencial.

Tudi Peter Vencelj je opozoril na visoko stopnjo formalnega znanja, ki pa se s težavo aplicira v življenju. Poleg tega je bil mnenja, da ni dovolj le golo znanje, saj je slednjemu treba dodati še vrednote, kot so na primer civilizacijska in srčna kultura. Poudaril je pomen vzgoje k spoštovanju slovenske domovine in države ter opozoril na upad stopnje poznavanja položaja Slovencev v zamejstvu.

Martin Turk pa je orisal svojo izkušnjo

Dan odprtih vrat slovenskih skavtov

STA - Torek, 14. Oktober, 2003

LJUBLJANA - Ob začetku skavtskega leta pripravlja Združenje slovenskih skavtinj in skavtov (ZSSS) dan odprtih vrat. Udeležil se ga bo tudi vodja delegacije Evropske komisije v Sloveniji Erwan Fouere, ki bo predaval o prihodnosti skavtov in mladinskih organizacij v EU. Sicer se je z novim skavtskim letom povečalo tudi število članov ZSSS - iz 3980 na 4100 -, večje pa je tudi število krajevnih enot, ki sestavljajo združenje.

Med poletnimi počitnicami so skavti izvedli devet tabornih šol, kjer se je na enotedenskih izboraževanjih v naravi zvrstilo približno 320 skavtskih voditeljev. Na treh tečajih za vodnike pa se je usposabljal 120 bodočih skavtskih voditeljev - vodniki čet od 13 do 15 let.

Poleg taborov v Sloveniji (200) so se člani ZSSS v preteklem skavtskem letu udeležili tudi več mednarodnih taborov, med drugim tudi evropskega srečanja skavtov na Portugalskem (Roverway). Sicer pa v združenju konec oktobra pripravljajo seminar za mladinske voditelje, vzgojitelje, učitelje in starše z naslovom Od razvajenosti k odgovornemu odločanju, so sporočili iz ZSSS.

zamejskega študenta v Ljubljani, ki jo je vsekakor ocenil kot zelo pozitivno, saj mu je omogočila odkriti svet, ki ga dotlej ni poznal. To je pomembno za mlade zamejce, ki povečini premalo poznajo in spoštujejo Slovenijo ter so celo v nekakšnem dvomu, kaj pravzaprav so. Tudi on je opozoril na težave z apliciranjem pridobljenega znanja, ko se študij enkrat konča. Izpostavil pa je še probleme zamejskega Slovence s pridobitvijo slovenskega državljanstva. Sam je zanj zaprosil še zdavnaj, a je naletel na kup birokratskih težav, tako da stvar še zdaj ni rešena in mora vsako leto prositi za vizum.

Ko je baje nekdo vprašal kanadskega nadškofa, kardinala Ambrožiča, koliko prihodnosti predvideva Sloveniji, je on baje v šali odgovoril: "gotovo 100 ali 200 let, morda 500, negotovo pa 1000".

ZSSS je od leta 1996 pridružen, od leta 1999 pa polnopraven član svetovne skavtske organizacije WAGGGS (World Association of Girl Guides and Girl Scouts), sodeluje pa tudi z organizacijo WOSM (World Organization of the Scout Movement). Obe organizaciji je ustanovil lord Robert Baden-Powell v začetku minulega stoletja kot odgovor na potrebo po organiziranem delu z mladimi skavtinjami in skavti, slovenski skavti pa so v obeh delovali že tudi pred drugo svetovno vojno.

Skavtsko gibanje na Slovenskem je bilo ustanovljeno 22. oktobra 1922. Do leta 1938 je v Sloveniji nastalo 16 skavtskih stegov, od 1941 pa je bila skavtska organizacija zaradi vojne uradno razpuščena, njeno imetje pa so izročili Rdečemu križu Slovenije. Po vojni je skavtstvo zaživelo v begunskih taboriščih v Italiji in Avstriji, iz članov taboriščnih skavtskih skupin, ki so se izselili v Argentino, pa je tam leta 1948 nastala tudi slovenska skavtska organizacija. Kljub temu da je bila leta 1951 v Sloveniji ustanovljena taborniška organizacija, ki je uporabljala precej elementov skavtizma in gozdnovištva, pa je prava skavtska organizacija nastala šele leta 1991.

Vladna razrešitev častnega konzula v Kanadi dr. Zlatka Avreliusa Verbiča.

Kljub temu, da je kot posebni ekonomski svetovalec MZZ v zgodnjih letih RS dokazal svojo nesposobnost in je bil odstavljen, ga je Drnovškova vlada začetkom julija 2001 ponovno ustoličila kot častnega ekonomskega konzula na predlog zunanjega ministra Rupla. Potreben je bil obisk Predsednika Sveta RS, Janeza Sušnika, ki je jasno in javno izjavil, da so dosedanji gospodarski predstavniki dokazali svojo "razočarljivo neproduktivnost in nesposobnost". Predlagal je, da je treba izboljšati obojestransko gospodarsko predstavništvo. Jean Chrétien je Janezu Sušniku obljubil, da bo skušal pospešiti bilateralno trgovanje med Kanado in Slovenijo. Držal je svojo obljubo in je posredoval, da je 13. oktobra letos prišla v Slovenijo gospodarska delegacija, pod

vodstvom kanadskega federalnega ministra, Hon. Gar Knutson. Je že čas, da Slovenija nastavi pri veleposlaništvu v Ottawa poklicnega, dvojezičnega ekonomskega atašeja, in tako izkoristi zamujene gospodarske priložnosti.

V istem uradnem listu je vlada začetku septembra tudi razrešila še tri dodatne častne konzule R.S.: Janeza Hlebanja, častnega konzula v St. Paolo, Brazilija, Henryja H. Cabella, častnega konzula v Antwerp, Nizozemska in Rudolfa J. H. Krvisinga, častnega konzula v Haagu, Belgija, kjer je Slovenija tudi zaprla svoj konzulat.

Ni pa nobene objave, kaj se dogaja z g. J. M. Hubarjem, ki je bil 12. julija 2001 potrjen za častnega konzula v San Franciscu...

Knutson: EU in z njo Slovenija zanimiv trgovinski prostor za Kanado

STA - Ponedeljek, 13. Oktober, 2003

LJUBLJANA - Na enodnevnem uradnem obisku v Sloveniji se mudi državni sekretar na kanadskem ministrstvu za zunanje zadeve in mednarodno trgovino Gar Knutson, pristojen za Srednjo in Vzhodno Evropo ter Bližnji vzhod. V okviru obiska se je gost iz Kanade, ki ga spremlja tudi gospodarska delegacija, srečal z ministrico za gospodarstvo Teo Petrin in državnim sekretarjem na MZZ Andrejem Logarjem, ob kosilu pa se je imel priložnost pogovarjati s predstavniki slovenskih podjetij, politike in medijev. Kot je povedal ob tej priložnosti, je Evropska unija za Kanado zelo zanimiv trgovinski prostor, ki se bo maja 2004 razširil tudi na Slovenijo.

Kanada si prizadeva, da bi povežali območji Evropske unije in sporazuma o prosti trgovini med Ameriko in Kanado (NAFTA). "Ta dan seveda še ni tako blizu, vendar si Kanada to želi ustvariti. Prvi korak bo posodobitev sedanjega kanadsko-evropskega poslovanja in investicij. Povečanje števila članic EU je pomemben element v tem odnosu, ki ga je Kanada dolgo podpirala. Rezultat

bo politično in gospodarsko močnejša Evropa, ki bo tudi boljši partner za Kanado," je menil Knutson v nagovoru.

Kanada je sicer že danes pomembna zunanjetrgovinska partnerica EU. Tako so leta 2002 kanadske investicije v državah EU skupaj znašale slabih 67 milijard evrov, skupaj pa je dvostranska blagovna menjava dosegla 49,4 milijarde evrov. EU je tako za ZDA druga trgovinska partnerica Kanade, je poudaril kanadski gost.

Kot je še menil Knutson, je Kanada potencialno zanimiva za Slovenijo tudi zato, ker je povezana ne le z obema Amerikama in Daljnim vzhodom, ampak je tudi močna in izkušena partnerica ZDA. Poleg tega je država ena najuspešnejših pri razvoju tehnologij - med drugim je bila inovatorica na področju elektronskega poslovanja v vladnih službah. Za kanadska podjetja pa je po njegovih besedah Slovenija lahko pomembna vstopna pot za delovanje na posameznih evropskih tržiščih in na novih tržiščih JV Evrope.

Gospodarski pas (EEZ/ERZ) na Jadranu - (nadaljevanje)

OSTRA BESEDNA VOJNA MED DIPLOMATSKO NAIVNO SLOVENIJO IN ZVITO HRVAŠKO
(kar povzroča posmeh medijev in osupnjenje diplomatov v tujini. Povzeto in skrajšano po članku neodvisnega hrvaškega političnega analitika Davorja Genera v Delu, 11 sept. 2003.)

»Križa v slovensko-hrvaških odnosih je pokazala, da je Tonino Pulica v resnici minister za zunanje zadeve zgolj 'po nazivu'. Tako kakor Tuđman (tudi on ni prenesel močne osebnosti s politično identiteto, ki bi vodila zunanje zadeve) se premier Račan z izbiro ministra ni hotel odreči možnosti, da je 'sam svoj minister za zunanje zadeve'. V začetku letošnjega leta je 'odkril' Ivana Šimonoviča, namestnika nekdanjega zunanjega ministra Graniča, in njegova 'struktura vodenja zunanjih zadev' je bila zaokrožena. Picula je leta 2000 postal minister razmeroma mlad, brez izkušenj v državni upravi ali pri samostojnem vodenju večje skupine. Prestrašen zaradi novih obveznosti in vzhičen zaradi ministrskega položaja si ni upal uvesti nikakršnih resnejših sprememb, nikakršne 'lustracije' takratnega, v glavnem nekompetentnega, neizobraženega in nacionalističnim političnim opcijam lojalnega osebja. Predsednik Mesić, ki je v skladu s hrvaško ustavo sooblikovalec zunanje politike, mu ni bil nikoli naklonjen. Kaj si misli o njem, pa je pokazal tudi letos poleti, ko je za svojega zunanje-političnega svetovalca imenoval Ivico Maštruka, nekdanjega veleposlanika v Vatikanu, Rimu, Atenah in Ljubljani, enega od redkih liberalnih demokratov, ki ga je Picula nagnal iz diplomatske službe. Picula tako ni nikoli užival zaupanja predsednika vlade, pa tudi Račanovo se je počasi razblinjalo. Ne Picula, ne njegovi nekompetentni sodelavci kakršna je Olga Kresović-Rogulja, tuđmanska 'diplomatka', ki ne zna niti enega svetovnega jezika. Vendar pa je v Piculovem ministrstvu lani zasedla položaj kot pomočnica ministra za ključno upravo ministristva. Tako se niso bili zmožni pogajati s slovensko diplomacijo, prav zato pa je ostala večina sporazuma Račan-Drnovšek tako zelo 'krhka'. Piculovi 'diplomati' so ga začeli

intenzivno spodkopavati že leta 2002.

Na koncu je ostal Račan, kar zadeva ta sporazum, brez podpore in se mu je uradno odrekel. Z imenovanjem Ivana Šimonoviča za Piculovega namestnika je Račan dobil človeka, s katerim lahko učinkovito nadzoruje zunanje ministristvo in izvaja projekte, ki jim Picula ni kos. Šimonovič je pripravil vse za 'izbruh krize' v slovensko-hrvaških odnosih, zdaj pa odlično in uspešno 'vodi to krizo', medtem ko z Račanom uporabljata Piculo za to, da s svojimi neumestnimi izjavami, ki so posledice njegove diplomatske neizkušenosti, le še dodatno zastruje odnose in povzroča nervoznost na slovenski strani. Račan je politično tehniko, katere del je takšen ciničen odnos do ljudi, ki so do njega popolnoma lojalni, razvil že v komunističnem obdobju.

Nediplomatsko, predvsem pa neracionalno izjavo ministra Rupla, češ da bo Hrvaška izgubila slovensko podporo pri evropeizaciji, so v Zagrebu doumeli kot grožnjo z izgubo nečesa, do česar ima Hrvaška 'samoumevno pravico'.

Rupel je stopil v Račanovo past 'velikih besed', ki jih je pred tem izgovoril že tako do konca izrabljen Picula. Tudi na to past bi ga bili morali opozoriti slovenski diplomatski sodelavci.

Kaže, da je bil veleposlanik Bekeš skrajno diplomatsko naiven. To svojo naivnost je celo sam priznal v trenutku, ko so se začeli odnosi zaostroovati. *(Na nesposobnost veleposlanika Bekeša je med drugimi javno komentiral tudi predsednik največje opozicijske stranke SDS, Janez Janša, ki je svetoval Bekeševo zameno, kar pa je padlo na gluha ušesa - op. ur.).* Med vrsticami je povedal, da je dobil tik pred izbruhom krize zagotovilo (verjetno od namestnika ministra Šimonoviča), da Hrvaška brez soglasja Slovenije ne bo naredila nobenega

nadaljnega koraka k razglasitvi EEZ na Jadranu. Šimonovič je izvrstno izobražen pravnik, kot diplomat pa se je razvil v Tuđmanovi diplomaciji. Zlahka verjamemo, da je Šimonovič veleposlaniku Bekešu julija zagotovil, da Hrvaške brez posvetovanja ne bo naredila nobenega koraka k razglasitvi izključne ekonomske cone, čeprav se je do takrat o tem že dvakrat pogovarjal z italijanskim državnim podsekretarjem Antonionijem; pogovori pa so bili, kot kaže, zelo 'podrobni'.

Hrvaška diplomacija pod Šimonovičevim vodstvom si je s popuščanjem Srbiji in Črni gori v Boki Kotorski zagotovila tudi podporo te države in tako je bil Ruplov poskus, da bi sklenil zaveznitvo v Beogradu skrajno naiven in posledica avtizma slovenske diplomacije. Ko se je videlo, kakšne ugodnosti je Hrvaška pripravljena ponuditi državi, s katero je bila do nedavno v vojni in od katere ne more imeti kakšne večje gospodarske koristi, bi moralo biti vsakomur jasno, da se pripravlja nekaj resnega... Ni jasno, ali bo hrvaška končna odločitev izključna ekonomska cona, ki jo država razglasi v skladu z konvencijo ZN o morskem pravu, ali pa se bo odločila za evropski model ribolovnega območja, ki se vzpostavi s pogajanjem z Brusljem in zainteresiranimi državami. Nejasnost hrvaške diplomacije je verjetno kriva skromna izobrazba hrvaških diplomatskih predstavništva.

Račan pred volitvami ne bo dobil pričakovane novice iz Bruslja o začetku pogajanj, o polnopravnem članstvu, lahko pa bi prišle tudi slabe evropske vesti. Malo verjetno je, da bi ga v tem primeru karkoli ustavilo na poti, da te izgube nadomesti z 'bojem za nacionalno suverenost' in njeno 'razširitev'. Minister Rupel in slovenska diplomacija sta, kot kaže, vložila preveč zaupanja v bitko, ki je bila vnaprej izgubljena, verjetno predvsem zato, ker sta prezrla, kam je Hrvaška zdrsnila od leta 2001, ko sta premiera Račan in Drnovšek ustvarila podlago za reševanje problemov, pa do danes, ko je Račan vse bolj podoben Tuđmanu.«

Opomba uredništva: Politični analitik Davor Genero je že pred meseci napovedal sedanjo krizo v slovensko-hrvaških odnosih. Bodočnost pa bo pokazala, ali se bo ta diplomatsko-politična tragikomedija nadaljevala po njegovem scenariju. Vsekakor nam je prikazal zanimivo spletko in značaj njenih političnih igralcev v njihovih diplomatskih vlogah, ko se bo razvijal realni scenarij.

Vsak politični analist vidi v Račanovem prevzemu teme »Gospodarskega pasu na Jadranu« od svojih opozicijskih nacionalističnih strank pred volitvami, da bi jih s tem posegom nevtraliziral. Z drugo besedo Račan hoče dokazati tik pred volitvami, da tudi on varuje hrvaške narodne interese. Brez dvoma spor med Hrvaško in Slovenijo tudi služi Italiji. Ne smemo pozabiti, da je šla Italija v dve svetovni vojni prejšnjega stoletja na strani poražencev, a je v obeh vojnah končala kot zmagovalka, zlasti v povečanju svojega ozemlja (del avstrijske Tirolske v prvi, v drugi pa Slovenske Julijske krajine s Trstom in okolico). Za Slovenijo je najnevarnejši scenarij sporazum z Italijo na razdelitev Jadrana zlasti sedaj, ko Italija predseduje Evropski Uniji. Dvomi se, da bo Bruselj voljan ali zmožen to preprečiti.

16. septembra sta se delegaciji slovenskih in hrvaških pravnih strokovnjakov srečali v Šmarjetskih Toplicah, ki so enako oddaljene od obeh prestolnic, Ljubljane in Zagreba. To pa je bil tudi edini kompromis, ki sta jo dosegli. Slovensko-hrvaški dialog je bil obsojen na neuspeh, saj je potekal po evropskem diktatu in ne po zreli balkanski diplomaciji. Hrvaški Zagreb še vedno vztraja v svoji nameri in pravici, da razglasi svojo cono, kakršno koli pač že. Uradna Ljubljana, ki je pa pričakovala razjasnitev hrvaških načrtov glede ekonomske cone (EEZ), oziroma ali hoče ribiško cono, ekološko zaščitno cono, ali cono za izkoriščevanje plinskih in drugih podmorskih rezerv, pa ni dobila zaželenega odgovora. (Šimonovič je 22. septembra v Bruslju izjavil, da Hrvaška od 'Gospodarskega pasu' želi mešanico ribiške in ekološke cone z možnostjo

prostega raziskovanja.)

Slovenija kot skorajšnja članica EU ima zadoščenje, da je Hrvaška pod pritiskom EU morala odstopiti od svoje enostranske razglasitve EEZ. Ne ve se pa še, koliko bo Sloveniji škodila nediplomska terminologija njene besedne vojne s Hrvaško v mednarodnem diplomatskem krogu. Čeprav so hrvaška predvolilna izzivanja skoraj na dnevnem redu, kakor so tudi podobna slovenska odzivanja, po vsej verjetnosti bo balkanizacija

slovensko-hrvaškega konflikta škodila bolj Sloveniji, saj je ona in ne Hrvaška pod drobnogledom, tik pred svojim vstopom v EU in NATO.

Ker bi vzelo vsaj tri izdaje Glasila za objavo vseh člankov o tej ostro-besedni polemiki, spodaj v nadaljevanju »Gospodarskega pasu« objavljamo samo datum, ime domicilij in skrajšane citate njihovih izjav:

»Kdaj je kdo rekel kaj o Gospodarskem pasu (EEZ/ERZ), po kronološkem redu«

- 24/8- Bukovec (H): »Slovenija se glede EEZ ne more sklicevati na sporazum na meji.«
Šimonovič (H): »Parafiran sporazum, ki ni bil niti podpisan, niti ratificiran, je neveljaven.«
- 25/8- Tomčič (H): »Italija podpira namero Hrvaške, da razglasi EEZ na Jadranu.«
Šimonovič (H) slovenskemu veleposlaniku Bekešu na Hrvaškem: »Pozdravljamo odločitev Slovenije, da pristane na predlog, da bi se predstavniki obeh držav sestali 16. septembra.«
- 27/8- »Italijansko veleposlaništvo zanika, da bi imel s Hrvaško usklajena stališča o EEZ.«
Kacin (S): »Hrvaška izgublja dragoceni čas in je pred dvomom ali je za EU ali za Balkan.«
- 28/8- Picula (H): »Slovenci so reagirali preveč živčno na hrvaško pobudo za razglasitev EEZ.«
Krajc (S): »Slovenska vlada je zadolžila vsa pristojna ministrstva za pripravo izhodišč za Sodelovanje na konferenci o sredozemskem ribištvu koncem novembra v Benetkah.«
- 29/8- Peterle (S): Nasprotujem retoriki s pozicijo sile, kajti posledice ostre retorike so težke.«
- 30/8- Drnovšek (S): »Vprašanje EEZ je treba rešiti mirno s pogovori.« (Njegov prvi odziv re EEZ).
- 31/8- Picula (H): »Ne priznavamo, da ima Slovenija stik z odprtim morjem.«
Pahor (S): »Slovenski stik z odprtim morjem ni stvar hrvaške politične volje.«
- 1/9- Janša (S): »Slovenija ima nesporno suverenost med svojim delom Jadrana do odprtih voda.«
Pavliha (S): Slovenski strokovnjaki so enotni, da Slovenija ima stik z odprtim morjem.«
HIN (H): Po poklicu veleposlanika Bekeša na pogovor v Ljubljano je Šimonovič (H) sklical predstavnike diplomatskega zbora na Hrvaškem, da jih seznanijo s hrvaškimi stališči re EEZ.
Palacio (EU): »V EU se problemi rešujejo s posveti in brez enostranskih dejanj.«
- 2/9- Wunenburg (EU): »Dogajanje med Hrvaško in Slovenijo re EEZ je resnično osupljivo.«
Šarič (H) v zagrebškem 'Večernjem listu': »Hrvaška vlada je nedorasla, njen premier (Račan) pa zaletav in je kot strelec doživel polom. Slovenija, za razliko od Hrvaške ve svoje cilje.«
- Picula (H) »Povedal nisem ničesar novega, da Slovenija nima dostopa do odprtega morja.«
- 4/9- Granič (H): »HZZ bi moralo predstaviti javnosti oceno škode in koristi razglasitve EEZ.«
Rupel (S): »Upam, da Hrvaška ne bo razglasila EEZ.«
- 5/9- Peterle (S): »Reševanje spora s Hrvaško glede EEZ se mora vrniti na diplomatski parket.«
- 6/9- JUTARNJI LIST: »Slovenci se lažejo, so hladni, trdoglavi in gledajo samo na lastne koristi, so vojni dobičkarji; Slovenke so lahke ženske, vsi pa imajo manjvredne komplekse.«
- 7/9- Rupel v odgovoru Jutarnjem listu: »Slovenci so pripravljeni za pogovore o EEZ.«
- 8/9- Račan: »Odprto morje slovenski mit.«
Odbor hrvaškega sabora soglasno podprl politiko svoje vlade glede Slovenije.
Tomač (H): »Sporazum o meji ne obstaja, mednarodna arbitraža trenutno edina rešitev.«

- 10/9- Picula (H): »Sloveniji jamčimo prost prehod po našem morju in pravico do prvega izlova.«
 Rupel (S): »Odnosi s Hrvaško zapleteni, a ne sovražni.«
 Mesić (H): »Želim, da Slovenija Hrvaški omogoči tunel do Šentilja.«
- 13/9- Mesić (H): »O Šentilju sem govoril simbolično.«
- 15/9- Horvatić (H): »Hrvaška ima vso pravico do enostranske razglasitve EEZ.«
- 16/9- SESTANEK VLADNIH STROKOVNJAKOV v Šmarjetskih Toplicah ni rešil problema o EEZ.
 Jelinčič (S) v Beogradu: »Morda bi bilo treba Istro, Zadar in Dalmacijo vrniti Italiji.«
- 23/9- Bekeš (S): »Slovenija bo podprla Hrvaško na poti v EU«
 Mirošič (S): »Jadran je mogoče zaščititi le v sodelovanju vseh držav ob njem.«
- 24/8- Pavliha (S): »Dokument ZN iz leta 1962 nedvomno določa slovenska ribolovna območja.«
- 20/9- Cox (EU): »Hrvaška lahko postane članica EU le ob izpolnjevanju vseh pogojev.«
- 1/10- Buttiglioni (I) je Hrvatom odsvetoval razglasitev EEZ.
- 3/10- Hrvaški sabor ni odobril razglasitev EEZ, a je podprl ekološko-ribolovno alternativo.
- 7/10- Drnovšek (S): »Dvomim, da bo prišlo do uveljavitve ekološko-ribolovne cone na Jadranu.«
- 9/10- Prodi (I) obžaluje hrvaško enostransko razglasitev ekološko-ribolovne cone (ERC)«
 Trnovič (H) »ERC ni v soglasju s transportom ruske nafte po Jadranskem naftovodu.«
- 10/10- Račan (H): »Hrvaška z razglasitvijo ERC ni kršila mednarodnega prava.«
- 11/11- Kopač (S) jn Matteoli (I): »Vsako razglašanje con na Jadranu je nesprejemljivo.«
- 13/10- EU »z obžalovanjem vzela na znanje hrvaško razglasitev ERC brez primerne dialoga.«
- 14/10- Šimonovič (H): »Novi pogovori o ERC bodo še pred beneško konferenco.«
- 15/10- Solana (EU): »Hrvaška lahko razglaša ERC, a EU se ne strinja z načinom sprejetja.«

Op. ur.: Razpravo o temi »Gospodarskega pasu na Jadranu« končujemo s povzetki iz članka v Delu, 7. oktobra, ki ga je napisal 'preročni' politični analist Davor Gjenero, pod naslovom:

Hrvaška bo morala po beneški konferenci opustiti predvolilno »širjenje jurisdikcije«

Dejstvo, da Hrvaška ni razglasila EEZ, temveč ribiško-ekološko cono, katere začetek se preloži za leto dni, ima lahko slovenska diplomacija za svojo zmago. Pred volitvami je postajal za Račana njegov sporazum o razmejitvi na morju, ki ga je sklenil z Drnovškom, vse večje breme.

Šimonovič je s ciničnim mirom odgovarjal živčnemu Ruplu in tako skušal ustvariti vtis, da Rupel Hrvaško samo obtožuje za namerno enostransko razglasitev in da zavrača dialog.

Seveda sedaj je zmagovalka spretna italijanska diplomacija, ki je najprej izzvala spor med obema državama. Pokazalo se je tudi, da je povsem zmotno prepričanje hrvaških kvazi-diplomatov, da lahko izkoristijo Italijane v času njihovega predsedovanja EU s »tihimi« ponudbami in koncesijami pri ekonomski coni, vendar Hrvaški

tega ni uspelo doseči. Hrvaška javnost je bila skorajda soglasna za to, da se razglaši EEZ, vendar se o stroških take odločitve v javnosti ni nikoli govorilo; tudi ni bilo javne razprave o tem, kako jo bodo uveljavljali.

Najprej je bila »sovražnica hrvaške suverenitete« samo Slovenija, a kmalu je postala tudi vsa EU.

Zanimivo je, da avtor »širjenja jurisdikcije« na Jadranu - namestnik ministra Šimonovič - postal de facto zunanji minister. Šimonovič je eden od redkih dobro izobraženih diplomatov, ki ga je Račan podedoval od Tuđmanovega režima in je menda sedaj kandidat za ministrsko pozicijo.

Med spomladanskim obiskom predsednika Mesića je bilo razvidno, da je bil premier Rop voljan začeti pogajanja glede problemov

Ljubljanske banke. Ponudil je, da bi omogočil nadaljevanje poslovanja na Hrvaškem, voljan sprejeti odmrznjenje vlog manjših varčevalcev v LB. Tako bi mogla banka iz svojega poslovanja čez nekaj časa izplačati vse dolžne hranilne vloge.

Verjetno bi Račan pred volitvami veliko več pridobil, če bi uredil problem LB, kakor pa je dobil z razveljavitvijo sporazuma o razmejitvi v Piranskem zalivu. Hrvaška diplomacija je bila obsojena na poraz. V prihodnjih mesecih bo

morala Hrvaška poiskati, kako umakniti odlok o »razširitvi jurisdikcije«, kar je povzročilo resen problem v odnosih s Slovenijo. To je odločitev, ki jo bo treba sprejeti po beneški konferenci, sprejela pa jo bo nova administracija, ki naj bi bila, upajmo, bolj pro-evropsko orientirana.

...se nadaljuje v naslednjih izdajah Glasila - vsaj do beneške konference...

Zaradi obrambe EU izredno zasedanje Nata?

Financial Times - 18. oktobra 2003

LONDON, BRUSELJ - Ameriški veleposlanik pri zvezi Nato Nicholas Burns je pozval k sklicu izrednega zasedanja zveze Nato, na katerem naj bi razpravljali o načrtih za oblikovanje nove varnostne in obrambne politike Evropske unije, piše v včerajšnji izdaji britanski časnik Financial Times (FT).

Poziv odraža bojazen ZDA, ki jo je povzročila Velika Britanija z namero po tesnejšem sodelovanju z evropskimi zavezniki na področju krepitve vojaških zmoglosti. ZDA namreč v prihodnji obrambni politiki EU vidijo potencialnega tekmeca Natu, Pentagon pa zlasti skrbiti načrti britanskega premiera Tonyja Blaira po krepitvi sodelovanja z Nemčijo in Francijo, saj slednji veljata za goreči nasprotnici ameriškega vojaškega posredovanja v Iraku, navaja FT.

Velika Britanija je že na nedavnem tristranskem srečanju v Berlinu z napovedjo okrepljenega evropskega sodelovanja na področju obrambne politike skušala zakrpati vrzeli, ki so med članicami EU nastale prav zaradi nestrinjanja glede politike do Iraka, še poroča FT.

Burns je prepričan, da so načrti EU ena izmed največjih groženj severnoatlantskim odnosom. Veleposlanik zato vztraja, da bi moral biti Nato seznanjen z vrsto obrambne politike, ki bo zapisana v evropski ustavni pogodbi, kar na

potekajoči medvladni konferenci potrjujejo sedanje in prihodnje članice EU. Nasprotno pa meni francoski veleposlanik pri zvezi Nato Benoit D'Abouville, ki trdi, da Nato nima pravice do informacij o notranjih zadevah EU, dokler se o njih ne sporazumejo vse članice povezave. Medtem je Blair skušal umiriti stvari. Kot je namreč dejal ob robu vrhunškega zasedanja voditeljev Unije v Bruslju, je Nato temeljni kamen evropske obrambe. Obenem je dodal, da ne bi zveze Nato nikoli postavil na kocko.

Razprava šefov vlad in držav 15 sedanjih in 10 prihodnjih držav članic EU je sicer pokazala, da imajo voditelji Unije na obrambno sodelovanje v povezavi različne poglede. Medtem ko Francija in Nemčija zagovarjata neodvisno vodenje vojaških operacij, Velika Britanija vztraja, da je nujna njihova koordinacija z zvezo Nato.

London je sicer v minulih tednih to stališe omilil, vendar pa je pod ameriškim pritiskom ponovno začel vztrajati, da morajo biti vojaške aktivnosti EU omejene in izvajane v koordinaciji z Natom.

Bruselj

Italija: Električni mrk terjal pet smrtnih žrtev

STA - Ponedeljek, 29. September, 2003

RIM - Nedeljski izpad električnega toka v Italiji je po zadnjih podatkih terjal pet smrtnih žrtev. Kot poroča nemška tiskovna agencija dpa, gre za starejše osebe, ki so se ponesrečile v temi. Dan po doslej najboljšežnejšem električnem mrku v zgodovini Italije so po navedbah italijanskega elektrodistribucijskega podjetja ENEL uspeli odpraviti še zadnje motnje v električnem omrežju, tako da je elektrika danes zopet prišla v domove po vsej državi. Danes je normalno stekel tudi železniški promet, potem ko je v nedeljo na vlakih ali na železniških postajah obtičalo več deset tisoč potnikov. Izpad elektrike je prizadel kakih 56 milijonov ljudi, vzrok zanj pa še vedno ni znan.

Italijanska vlada in pravosodne oblasti so zaradi električnega mrka že uvedle preiskavo, vlada premiera Silvia Berlusconi pa je napovedala posebne ukrepe za preprečitev podobnih izpadov v prihodnje. Tudi italijanski predsednik Carlo Azeglio Ciampi je pritisnil na vlado, naj začne graditi nove elektrarne, levosredinska opozicija pa je od vlade zahtevala opravičilo zaradi kaosa, ki ga je povzročil mrk. Levica je tudi znova zahtevala odstop ministra za industrijo Antonia Marzana. Kot je poročala francoska tiskovna agencija AFP, naj bi se

Marzano za električni mrk v torek opravičil pred italijanskim parlamentom. Italija je med članicami EU sicer najbolj odvisna od elektrike iz tujine.

Glede vzroka za izpad elektrike sta Francija in Švica, iz katerih Italija dobiva del električne energije, sicer priznali, da je v njenem omrežju v noči na nedeljo prišlo do motenj, a sta zavrnila obtožbe, da sta povzročili mrk v Italiji. Kot pojasnjujejo pristojne oblasti v italijanskih sosedah, se Italija ni dovolj hitro odzvala na pomanjkanje električne energije, do katerega je prišlo v noči na nedeljo. Nejasno je tudi, zakaj je do izpada prišlo ponoči, ko je poraba energije najnižja, poroča dpa.

Italijanski mediji so se na mrk odzvali kritično. Italijanski dnevnik La Stampa tako piše o 30 letih zgrešene energetske politike, pa tudi drugi mediji namigujejo, da je država v zadnjih desetletjih premalo storila na področju oskrbe z električno energijo.

Težave na tem področju v Italiji niso nič novega. Tako so zaradi preobremenjenosti električnega omrežja na Apeninskem polotoku letos poleti večkrat uvedli redukcije električnega toka. Elektrodistribucijska podjetja so sicer že lansko zimo posvarila pred motnjami v oskrbi z elektriko, poleti pa so bila opozorila zaradi suše še pogostejša.

Električni mrk povzročil za več sto milijonov evrov škode

STA - Torek, 30. September, 2003

RIM Obsežen izpad električnega toka, ki je v nedeljo, 28. septembra, prizadel vso Italijo, je po ocenah italijanskih združenj potrošnikov povzročil za več sto milijonov evrov škode. Samo gospodinjstva so zaradi odtajanja živil v zamrzovalnih skrinjah utrpela 300 milijonov evrov škode, danes poročajo italijanski mediji. Škoda v trgovinah pa znaša kakih sto milijonov evrov.

Velike trgovine niso prijavile večje škode zaradi pokvarjene hrane, saj so ob mrku vklopile generatorje električnega toka, na katere so bili priklopljeni vsi zamrzovalniki, manjši trgovci pa

bodo morali zaradi izpada elektrike povsem izprazniti zamrzovalne skrinje s pokvarjenimi živili. Italijanske zdravstvene oblasti so napovedale ostre inšpekcije, s katerimi želijo preprečiti prodajo pokvarjenega blaga.

Največjo škodo je izpad elektrike, sicer najboljšežnejši v zgodovini Italije, povzročil na jugu Italije, kjer so bila gospodinjstva v temi tudi do 18 ur. Električni mrk je sicer prizadel 56 milijonov ljudi.

Slovenija je z dobavo elektrike pripomogla, da je bil Trst z okolico v Italiji eden od prvih z obnovljeno električno strujo.

EU: Karadžič, Mladič in Gotovina morajo v Haag

STA - Ponedeljek, 29. September, 2003

BRUSELJ - Zunanji ministri Evropske unije so danes v Bruslju balkanske države, s katerimi sodelujejo v okviru procesa stabilizacije in pridruževanja, znova opozorili na nujnost sodelovanja s haaškim Mednarodnim sodiščem za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije. "Države iz regije morajo okrepiti sodelovanje s sodiščem, še posebej pri prizadevanjih v Haag pripeljati Karadžiča, Mladiča in Gotovino," so ministri zapisali v sklepih z zasedanja.

Nekdanja politična in vojaška voditelja bosanskih Srbov, Radovan Karadžič in general Ratko Mladič sta v unijinih pozivih redno omenjana, se pa tokrat prvič pojavlja tretje ime, in sicer ime hrvaškega generala Anteja Gotovine. Gre za dodatni pritisk na Hrvaško, ki sicer trdi, da Gotovine ni na njenem ozemlju. A Gotovina

postaja politična ovira pri hrvaškemu približevanju v EU - kar dve državi članici, Velika Britanija in Nizozemska, tako ne želita ratificirati sporazuma o stabilizaciji in pridruževanju med Hrvaško in EU, dokler Gotovine ni v Haagu.

Zunanji ministri petnajsterice in desetih držav pristopnic so sicer danes pregledali razmere v vseh petih balkanskih državah ter v tem okviru podprli zgodnji začetek dialoga med Beogradom in Prištino, Srbijo in Črno goro pozvali k reformam, ki bodo omogočile začetek pogajanj o sporazumu o stabilizaciji in pridruževanju ter Albanijo opomnili na nujnost izvedbe pravičnih lokalnih volitev v oktobru. Ministri so tudi pozdravili izmenjavo opravičil med predsedniki SČG in Hrvaške za pretekle zločine državljanov ene in druge države.

Ob obisku Del Pontejeve Zagreb znova na preizkušnji

STA - Ponedeljek, 6. Oktober, 2003

ZAGREB/HAAG - Tri dni pred predstavitvijo letnega poročila o sodelovanju Hrvaške ter Srbije in Črne gore s haaškim Mednarodnim sodiščem za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije v Varnostnim svetom ZN, ki je predvidena za 9. oktober, bo glavna tožilka haaškega sodišča Carla Del Ponte ta ponedeljek obiskala Hrvaško. Obisk bo tokrat pomemben predvsem v luči prizadevanj Hrvaške, da bi postala članica Evropske unije leta 2007, saj bo imela pozitivna ali negativna ocena

sodelovanja Zagreba s haaškim sodiščem pomemben vpliv tako na proces ratifikacije sporazuma o stabilizaciji in pridruževanju med Hrvaško in EU, kot tudi na izpolnjevanje političnih kriterijev iz vprašalnika EU. Osrednji problem namreč ostaja hrvaški general Ante Gotovina, za katerega Haag trdi, da je na Hrvaškem, Zagreb pa to zanika. Gotovina je na begu od junija 2001, ko ga je sodišče obtožilo za vojne zločine med in po operaciji Nevihta.

Pomagajmo Hrvaški v EU

Ljubljanske novice - J. Temlin,
Četrtek, 9. Oktober, 2003

ZAGREB Zagrebški Jutarnji list je danes objavil novico, da je ameriška administracija ponudila 5 milijonov ameriških dolarjev za verodostojne informacije o hrvaškem generalu Anteju Gotovini.

Ker je izročitev Gotovine za Hrvaško izrednega pomena, da jo bodo »spustili« v Evropsko unijo iz zahodnega Balkana, vabimo tudi Slovence, da se vključijo v ponudbo, ki jo je posredovala ameriška administracija.

Če boste imeli pravo informacijo, boste lahko obogateli in s tem pomagali Hrvaški, da se čimprej približa Evropski uniji!

Seminar za novinarje in novinarke slovenskih izseljenskih medijev

Žalibog zaradi pomanjkanja prostora ne moremo objaviti celotnega petstranskega poročila pod zgornjim naslovom, ki ga je pripravil Stane Kranjc - eden od 13. udeležencev seminarja. Naročniki "Glasila kanadskih Slovencev" lahko dobijo ta report po elektronski pošti - samo sporočite vašo željo na naslov: glasilo@aol.com.

Seminar je potekal v Ljubljani med 23. in 29. septembrom letos. Prisostvovalo je 13 udeležencev iz štirih celin: Severna Amerika 4 (Kanada 3 in ZDA 1), Južna Amerika 2 (Argentina), Avstralija 4 in Evropa 3 (Švedska, Bosna in

Hercegovina, Srbija in Črna gora). Seminar sta organizirala in financirala "Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu" ter "Urad RS za informacije". Urada sta krila stroške potovanja, bivanja in prehrane v času seminarja kakor tudi stroške prevoza in obiska slovenskih manjšin v avstrijski Štajerski in madžarskem Porabju.

"Glasilo kanadskih Slovencev" je zastopal njegov sourednik, **Frank Brenc**.

Na dvomesečnik "Glasilo" je naročenih samo en odstotek kanadskih Slovencev. Naročnike v Sloveniji pa lahko našteješ na prste dveh rok, Zato so udeleženci predlagali, da Državni zbor, ministrstva in razne druge ustanove v Sloveniji, naroče na publikacije Slovencev po svetu in se tako bolje seznanjajo s problemi in mnenji Slovencev v izseljenstvu. Upamo tudi, da bo uredništvo največjega dnevnika v Sloveniji "Delo", pod novim urednikom Darjanom Koširjem sprejelo skupno pobudo udeležencev seminarja, da mesečno nameni vsaj pol strani dogajanjem Slovencev v tujini. Z izboljšano medsebojno komunikacijo se bo tudi izboljšalo medsebojno razumevanje med matično Slovenijo in Slovenci v tujini.

Svetovno združenje časnikov: Letos ubitih več novinarjev kot lani

STA - Četrtek, 16. Oktober, 2003

PARIZ - Letos je bilo po svetu ubitih že 51 novinarjev, kar je več kot v celem lanskem letu, ko jih je bilo ubitih 46, v svojem poročilu ugotavlja Svetovno združenje časnikov (WAN). 16 novinarjev je bilo ubitih v vojni v Iraku in po njej, med najbolj nevarne države za novinarje pa WAN še vedno uvršča Kolumbijo in Filipine, kjer je umrlo sedem oziroma šest pripadnikov sedme sile. "Številka je grozljiva in znova kaže na to, da morajo vlade in organizacije storiti več pri zaščiti novinarjev, ki jih dolžnost obveščanja ponese na vojna območja," je dejal generalni direktor WAN Timothy Balding.

V omenjenih treh državah so ali še vedno potekajo oboroženi konflikti. Kljub temu WAN v poročilu opozarja, da vojna ni edina nevarnost, ki preži na novinarje po svetu. V številnih primerih so novinarji žrtve nasilnega maščevanja zaradi preiskovalnega dela.

Svetovno združenje časnikov, ustanovljeno leta 1948, brani svobodo tiska in ekonomsko neodvisnost časnikov. Sedež ima v Parizu in združuje 18.000 časopisov. V poročilu obravnava vse medijske delavce, ki so bili ubiti v času upravljanja dela ali so bili žrtev zaradi svojega dela.

Na natečaj Plečnikove Žale skozi fotografski objektiv prispelo 308 fotografij

Ljubljanske novice - J. Temlin - Torek, 14. oktober, 2003

LJUBLJANA - Na nagradni natečaj "Plečnikove Žale skozi fotografski objektiv", ki so ga razpisali Žale javno podjetje d.o.o., Holding Ljubljana d.o.o. in oddelek za raziskovalno dejavnost Mestne občine Ljubljana, po katerem so izbirali najboljše posnetke Plečnikovih Žal je do 10. oktobra, ko se je natečaj tudi uradno zaključil, prispelo kar 308 fotografij. Kot so sporočili iz Javnega podjetja Žale bo sedaj delo prevzela šestčlanska žirija, ki bo izmed prispelih fotografij izbrala zmagovalne in razdelila tri denarne nagrade v skupni višini 600.000 tolarjev.

Člani ocenjevalne komisije v sestavi: dr. Peter Krečič, kot predsednik, Milan Pajk, Lara Štrumej, Mišo Ribarič, Tamara Vodopivec in Robert Martinčič so v ponedeljek, 13. oktobra, pregledali prispele fotografije in ustreznost vseh prispelih fotografij glede na kriterije razpisne dokumentacije in se seznanili z ocenjevalnimi kriteriji.

14. oktobra, je žirija odločila in izbrala deset avtorjev, ki sodijo po mnenju žirije v finalni izbor, ter določila fotografije, ki si glede na izpovednost in tehnično dovršenost in estetska merila zaslužijo nagrado.

O tem, kdo je bil najboljši pa bo žirija odločila 21. oktobra, ko bo izbrala prve tri, ki jim bodo pripadle denarne nagrade v skupni višini 600.000 tolarjev, so še sporočili iz javnega podjetja Žale.

Plečnikove Žale: Arhitekt Jože Plečnik (1872-1957) - Njegova z antiko prepletena hladnost daje občutek skrivnostnosti, tišine in miru. Tako pomirjeni vstopamo skozi mogočen vhod. In prav to si je želel doseči: občutek skrivnostnosti, tišine in miru.

"Uredimo vrt slovesa z rajnkim, v njem, v zelenju postavimo kapelice, ki naj bodo individualne mrtvašnice. Imenujmo jih po farnih patronih, tako da bo vsak našel zadnjo postajo v

kapeli svoje fare."

Po njegovi zamisli je bilo postavljenih štirinajst vežic oz. kapelic, namenjenih pokojnikom in njihovim svojcem za zadnje slovo. Vanj vodi monumentalen širok vhod s stebrišči v dveh etažah. Na vrhu loka je arhitekt postavil dvojni kip Kristusa in Marije, delo Boža Pengova. Med stebri povsod preseva nebo, kar tolaži razbolena človeška čustva in vzbuja upanje. Kristus se obrača proti mestu in simbolno sprejema umrlega, Marija, zavetnica s plaščem, ki je obrnjena proti vrtu s kapelicami, pa simbolno sprejema vse žive v varstvo pod svoj plašč. V os glavnega portala je Plečnik postavil osrednjo molilnico, obkroženo s kapelicami.

Plečnik si ni želel poudarjanja kraja žalovanja, kar je razodel že bratu Andreju: "Po britofih druga ne vidiš kakor sentimentaliteto. Ta pa nima ne tu ne ta v cerkvi prostora. Ta je za v kot - za doma - v teh prostorih in krajih pa potrebuje človek pozitivnega mogočnega - vznesenega - magari veselega."

Povsod se je izogibal žalne črnine in jo nadomestil z belino ometa, rastlinjem ter pisanim okrasjem.

Plečnikov učenec Dušan Grabrijan je o Tržnicah napisal: "Postavil je tu ob Ljubljani pred šempetrskim nabrežjem horizontalno mejo: tržnico, ki usmerja in veže vso heterogeno okolico streh za Šempetrskim nabrežjem v celoto. Ustvaril je s tržnico velik meandrski trg, ki obsega ves prostor os Ljudske pravice do Kresije in veže, gledano s Šempetrskega nabrežja, kakor šopek: Grad, Šenklašč, semenišče s Kresijo: to jenaša salzburska kolonada sv. Petra."

Arhitektura kot umetniško delo, v katero lahko stopimo, si jo ogledamo, z njo živimo. Plečnik je združil umetnostno, izrazno-krasilno funkcijo in željo naročnika v luči nove zgodovinsko določene in duhovne demokracije.

Ljubljanske tržnice, sestavljene iz cvetličnega paviljona, tržnične odprte lope, ribarnice z vretenastimi stopnicami in polkrožnim pomolom, ki spominja na obzidni stolp, dalje iz arkadnih

prostorov, ki jih prekinjajo odprte lope z vodnjakom kot mediteranskim motivom in obujajo spomin na zgodovinsko obzidje ob Ljubljani.

Wakounig: Slovenija se ne bi smela odreči petini Slovencev v tujini

STA - Četrtek, 16. Oktober, 2003

LJUBLJANA/CELOVEC - Izven matične države živi petina Slovencev, ki se jim Slovenija ne bi smela odreči, je včeraj na seji komisije DZ za Slovence v zamejstvu in po svetu dejal predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) Jože Wakounig. Po njegovem slovenska država ne kaže nobenega spoštovanja za pomemben del slovenskega naroda, ostro pa je tudi protestiral, ker ni bil vabljen na ponedeljkov prvi pogovor o prihodnosti Slovenije, namenjen zunanji politiki, ki je potekal na pobudo predsednika republike Janeza Drnovška.

Wakounig je izrazil začudenje, ker je bil na pogovor povabljen predsednik druge krovne organizacije koroških Slovencev, Zveze slovenskih organizacij, Marjan Sturm, ki na položaj ni bil izvoljen neposredno, on, ki je bil izvoljen neposredno, pa ne. Po mnenju predsednika NSKS je bila to "huda napaka" oziroma "preziranje", napaka pa je bila tudi, ker na pogovor ni bil povabljen niti predsednik državnozbornske komisije za Slovence po svetu in v zamejstvu Franc Pukšič.

Jože Wakounig je še izrazil prepričanje, da bi morali v Sloveniji oblikovati ministrstvo za Slovence po svetu in v zamejstvu, in vladi očital, da mnogo premalo stori za Slovence, ki živijo zunaj matične domovine.

Vrsto kritik na račun politike matične države

Trgatev najstarejše trte na svetu

MARIBOR - Slovesna trgatve več kot 400 let stare trte na Lentu v središču Maribora je bila 28. septembra letos. Direktor Zavoda za turizem Maribor Milan Razdevšek, je še dodal, da so na trgatve povabili tudi predstavnike vseh

do zamejcev je izrekel tudi doslej edini Slovenec, ki je bil poslanec avstrijskega zveznega parlamenta, Karl Smolle, prav tako iz vrst NSKS. Dejal je, da so imeli koroški Slovenci velika pričakovanja od demokratizacije Slovenije, a so se razmere v tem času v marsičem le še poslabšale.

Komisija za Slovence v zamejstvu in po svetu je sicer obravnavala predlog vprašanj, ki naj bi jih obravnavali na javni predstavitvi mnenj o spremembah resolucije o položaju slovenskih avtohtonih manjšin v sosednjih državah. Ta bo predvidoma v prvi polovici decembra in bo združena s tradicionalnim prednovoletnim srečanjem z zamejci. Člani komisije so soglasno podprli seznam enajstih vprašanj, ki se med drugim nanašajo na položaj manjšin po vstopu Slovenije v EU, pa tudi na vlogo slovenskih državnih institucij v odnosu do manjšin.

Resolucija o položaju slovenskih avtohtonih manjšin je bila sprejeta leta 1996, po sedmih letih in pred vstopom Slovenije v EU pa je napočil čas za nekatere spremembe. Po 1. maju prihodnje leto bodo namreč v EU živele vse slovenske avtohtone manjšine v sosednjih državah, razen manjšine na Hrvaškem. Eno izmed vprašanj na javni razpravi bo zato tudi, kakšna naj bo prihodnja politika do te manjšine.

prijateljskih mest in občin iz Slovenije in tujine, v katerih rastejo cepiči najstarejše trte na svetu. Kljub poletni suši je stara trta letos dobro obrodila, verjetno tudi zaradi bližine Drave. Pridelek grozdja je obilen in kakovosten.

Poplačilo starih dolgov se spet prelaga...

Milena Ule

LJUBLJANA - Zaradi spremenjenih makroekonomskih ocen javnofinančnih gibanj, ki so vladi sredi poletja narekemale pripravo predloga rebalansa državnega proračuna za leto 2004 in predloga državnega proračuna za leto 2005, mora tudi pokojninski zavod spremeniti že sprejeti finančni načrt za leto 2004 in ga pripraviti za leto 2005, hkrati pa popraviti tudi oceno o letošnjih prihodkih in odhodkih.

Tako kot že nekaj zadnjih let bo zavodu tudi naprej (takšna je zakonska obveznost države!) zagotovljena izravnana bilanca med prihodki in odhodki tekočega leta, bo pa zaradi spremenjenih okoliščin in projekcij ponovno odločeno pokritje starega primanjkljaja pokojninskega zavoda v višini 23,1 milijarde tolarjev do leta 2007. Ta primanjkljaj se bo začel postopoma zmanjševati šele v letu 2004, torej takrat, ko naj bi ga po starih načrtih še v celoti pokrili...

Za letos kaže, da bodo skupni prihodki zavoda na koncu za 3,7 milijarde tolarjev nižji, odhodki pa za 6,7 milijarde tolarjev višji od načrtovanih. To pomeni, da bo treba letos iz državnega proračuna zavodu zagotoviti najmanj dodatnih 10,4 milijarde tolarjev, pri čemer se računa tudi na dodatna sredstva Kapitalske družbe. Po predlaganem rebalansu finančnega načrta zavoda za leto 2004 bo v prihodnjem letu zaradi višjih odhodkov od prvotno načrtovanih

kljub povečanemu transferu iz državnega proračuna za izravnano bilanco zavoda še vedno uporabljen tudi del sredstev kapitalskega družbe (3,4 milijarde tolarjev); preostali del (2,9 milijarde tolarjev) pa bo porabljen za zmanjšanje starih dolgov zavoda. Po predlogu finančnega načrta zavoda za leto 2005 pa bo od pričakovanih sredstev kapitalske družbe (6,375 milijarde tolarjev) prej ali slej ena milijarda šla za izravnavo prihodkov in odhodkov zavoda v tekočem letu, večina (5,37 milijarde tolarjev) pa za delno pokrivanje primanjkljaja iz preteklih let, ki se bo tako ob koncu leta 2005 znižal predvidoma na 14,7 milijarde tolarjev. Tako se bodo sicer z večkratnim prelaganjem v prihodnjem letu vendarle začeli zmanjševati stari dolгови, zaradi katerih je zavod prisiljen redno mesečno najemati kratkoročne kredite (ki jih že med mesecem tudi pokriva s tekočimi prilivi), da lahko upokojencem redno izplača pokojnine.

Upravni odbor zavoda je predlagane (spremenjene) finančne načrte zavoda podprl, na predlog predsednice Anke Tominšek in Zveze društev upokojencev Slovenije pa so ob tem razpravljali tudi o ustreznosti obstoječe metodologije statističnega urada za merjenje rasti povprečnih plač v Sloveniji, ki je osnova za usklajevanje pokojnin, pa tudi o možnih učinkih.

Obveznega služenja vojaškega roka v Sloveniji je konec

LJUBLJANA - Devet mesecev pred iztekom z zakonom določenega roka za odpravo obveznega služenja vojaškega roka Slovenija odpravlja naborniški sistem. To sta po današnjem delovnem sestanku v Ljubljani napovedala predsednik vlade Anton Rop in minister za obrambo Anton Grizold. Slednji je v pojasnilo med drugim dejal, da ohranjanje sistema obveznega služenja do junija 2004 - ta rok predvideva oktobra lani sprejeta novela zakona o vojaški dolžnosti - ne bi bilo smotno. Rop je odpravo naborniškega sistema označil za "zgodovinski dogodek", ki bo razveselil

mnoge mlade, ki ne želijo služiti vojaškega roka, obenem pa to po njegovem mnenju odpira nove možnosti tistim, ki želijo biti poklicni vojaki. Tudi 300 nabornikov, ki bi morali služenje začeti prihodnji mesec, bo tako lahko ostalo doma; tisti, ki bodo vojaški rok vseeno želeli služiti, bodo to lahko storili že januarja 2004, ko se bo po Grizoldovih besedah začelo izvajati prostovoljno služenje vojaškega roka. Odpravo obveznega služenja so pozdravili tudi v stranki mladih, ki si je za ukinitve naborniškega sistema sicer prizadevala od svoje ustanovitve dalje.

Darinka Mihaela Cerar

Milena Soršak

Darinka Cerar je v septembru praznovala svoj 70. rojstni dan. Zaradi poškodovane hrbtenice je priklenjena na invalidski voziček. Kljub svoji fizični omejenosti živi samostojno in polno življenje. Mojega klica se je zelo razveselila in z navdušenjem sprejela obisk. Pričakala me je pri vходу stanovanjske zgradbe, v kateri živi že 10 let. Želela sem ji pomagati, pa je vsako pomoč odklonila, s popolno gotovostjo je vodila voziček in že sva se znašli v 14. nadstropju. Majhno, a nadvse domače in praktično urejeno stanovanje kar govori o njeni aktivnosti in delavnosti. Posebno pozornost so vzbujale razstavljene voščilnice in šopki cvetja.

Po naključju sem zvedela za Vaše praznovanje.

Že nekaj let sem načrtovala praznovanje mojega jubilejnega rojstnega dne. Želela sem iti v Slovenijo in se še enkrat srečati in obenem poveseliti s svojimi prijatelji iz mladosti. Vse sem si organizirala, potem pa sem morala na nepričakovano operacijo in vsi moji načrti so bili prekrižani. Toda praznovati sem hotela. Kaj in kako pripraviti v tako kratkem času mi je kar nekaj dni povzročalo precejšnje skrbi. Moram reci, da močno zaupam v sv. Duha in gotovo ne zaman. Na pol v snu je bil skovan načrt, celo vabila.

Treba se je bilo samo spraviti na delo. Vsa priprava mi je šla po sreči in od velikega dne me je ločila le se noč. Tukaj se je pa zataknilo. V kuhinji sem imela majhno poplavo in tako sem precejšnji del noči porabila za čiščenje. Seveda je

to močno vplivalo na moje fizično počutje. V srcu je bilo drugače. Ko sem v cerkvi zagledala toliko sorodnikov in prijateljev in je s kora zadonela vstopna pesem Fantov na vasi spremljana na orgle, se je moja radost stopnjevala. Pri sv. masi sem se hvaležna zahvaljevala Bogu za ta dan, za prehojeno pot in vse prejete darove, ki jih skušam v svojem življenju čim bolj izkoristiti. Med skupnim petjem zahvalne pesmi so se mi od ganjenja orosile oči. Gotovo nepozabno bogoslužje. In potem je sledilo srečanje v dvorani. Ta dan mi bo gotovo za vedno ostal v najlepšem spominu. Po okusnem kosilu so me s kratkim programom presenetile pranečakinje in pranečaka. Sedaj je bila vrsta na meni, da spregovorim nekaj besed. Že preje sem si napisala primeren nagovor za to priliko. Odprem torbico, da bi iz nje potegnila listič, ko se spomnim, da sem ga v časovni zmedenosti zaradi neprespance noči pozabila na mizi. Zajela sem sapo. V sebi sem začutila nenavadno moč in začela sem govoriti, kar mi je narekovalo srce. In zato ni čudno, da so besede iz srca segle v srca prisotnim.

Konec vojne ste dočakala pri redovnih sestrah v Šmartnem pri Ljubljani.

Kmalu po rojstvu se je izkazalo, da sem hroma zaradi močno poškodovane hrbtenice, a sem kljub temu svojo rano mladost preživljala doma s svojimi brati in sestrami. Ob koncu vojne sta kot mnogi drugi tudi moja mama in oče z desetimi otroki bežala v neznano z upanjem, da se v nekaj tednih vrneti. Mene je mama pustila pri Marijinih sestrah. Nekaj tednov se je spreverglo v skoraj 17 let.

In kaj mi lahko poveste o tistih letih?

To so bila leta negotovosti, strahu in žalosti. Nebogljenost in osamljenost sem bila popolnoma odvisna od pomoči drugih. Srečala sem veliko dobrih ljudi, a več takih, ki sem jim bila le številka. Pri sestrah sem ostala le osem mesecev.

Komunistična oblast je pregnala redovnice in jim zaplenila njihovo imetje. Nas oskrbovance - bilo nas je okoli 15 - so v mrzlih februarških dnevih na vozu s konjsko vprego prepeljali v zavetišče sv. Jožefa v Ljubljano. Dve leti pozneje je tudi ta zavod prevzela oblast. Mene so premestili v na novo odprt Dom za invalidno mladino v Kamniku.. Tam nas je bilo takrat okoli 200.

Ogromno število za tak majhen kraj.

Prav gotovo. Varovanci so bili iz vseh republik stare Jugoslavije. Vzrok temu so bile številne nesreče z minami. Po vojni jih je bilo vsepovsod dovolj. Otroci so jih našli in nič hudega sluteč uporabljali pri svojih igrah.

Kako je bilo s šolanjem?

V domu je bila zelo dobro organizirana 5-letna šola. Rada sem se učila in bila vsa leta odličnjakinja. Dobro se spominjam moje prve učiteljice, poznejše pisateljice in pesnice Ele Peroci. Tako rada bi nadaljevala s študijem, pa zato ni bilo pogojev. Gotovo je bila največja ovira nedostopnost z invalidskimi vozički pa tudi gmotni položaj.

Kot vem ta dom oziroma šola še vedno obstoja.

Res je. Sedaj so prostori primerno urejeni za dostop vsem invalidom, programi pa bolj izpopolnjeni in obširnejši tako, da je ob zapustitvi večina gojencev usposobljena za različne poklice.

Kako dolgo ste ostala tam?

Do svojega 21. leta, potem pa me je oblast brez moje privolitve premestila v dom onemoglih v bližnji Mengeš. Prva leta so bila obupna. Res, da sem bila parapletik, a bila sem mlada in željna življenja, primerne družbe... Tam pa so bili sami stari in onemogli. Pa sem se tudi temu privadila. Moram reči, da sem se po nekaj letih dokaj dobro vživela v ta položaj in vzpostavila dobre odnose z oskrbovanci in delovnim osebjem, še bolj pa sem se navezala na mengeške vaščane. Na ta čas me

še danes vežejo mnogi lepi spomini in prijateljske vezi.

In kdaj ste prišla v Kanado?

Od številne družine sem v Sloveniji ostala sama, vsi drugi so srečno prišli v Kanado in začeli novo življenje. Ustanovili so si družine in se začeli uveljavljati tudi v kanadski družbi. Sestra Slavka je postala zdravnica. Na njeno pobudo in z njeno pomočjo sem si priskrbela vso potrebno dokumentacijo za emigracijo v Kanado. V Toronto sem prišla tik pred Božičem leta 1961. Prvih 13 mesecev sem preživela v Toronto General bolnici in imela več operacij, potem pa še dva meseca v rehabilitacijskem zavodu.

Sklepam, da so vam vsi ti zdravniški posegi in terapije izboljšali kvaliteto življenja in omogočili večjo samostojnost.

Gotovo. A bila sem v tujem svetu. Res, da sem imela tukaj starše, brate in sestre, a z njimi sem bila ločena dobrih 16 let. Med tem časom smo vsi odrastli, vsak s svojimi potrebami in navadami pa tudi značajem, oni tukaj, jaz v Sloveniji. Treba se je bilo prilagajati novemu okolju pa tudi načinu življenja. Tako sem bila prvih deset let v skupnih gospodinjstvih, povsod sem opravljala razna dela in pomagala po svojih močeh.

In potem ste se popolnoma osamosvojila?

Da. Po nekih naključnih vezah sem zvedela, da Metro Housing gradi stanovanjske zgradbe, ki so dostopne tudi invalidom na vozičkih. Takoj sem vložila prošnjo in na moje veliko zadovoljstvo v kratkem času dobila odobritev. Leta 1973. je skromno stanovaje v enaindvajset nadstropni stavbi v Parkdale postalo moj prvi samostojni dom. Za mene se je začelo novo življenje, polno novih podvigov. Postala sem svoja gospodinja. Skrbela sem za svoje lastne potrebe in se dokaj hitro vživela v novo okolje. V stolpnici sem se spoznala z drugimi stanovalci in kaj hitro smo ustanovili klub in stanovanjsko skupnost. Tako je bilo potem lažje organizirati razne

prireditve in izlete. Večkrat sem pazila tudi na otroke.

Ali ni bilo to težko?

Ne. Otroci imajo poseben čut in kaj hitro dovezamejo, kako daleč smejo. Le rad jih je treba imeti. Ni dolgo tega, ko sem bila v parku in me mlad fant prijazno pozdravi. Tega nikakor nisem pričakovala. Pa reče: *You were my babysitter*. Pa še prijatelju me je predstavil.

Kakšno razgibano življenje pod tako težkimi pogoji.

S trdno voljo se marsikaj uresniči. Vsak dan sem čutila več osebnega zadovoljstva. S tem, da sem pomagala drugim, sem pomagala tudi sebi. Leto 1981 je bilo razglašeno za leto invalidov. Takrat sem začela delovati tudi izven stanovanjske skupnosti. Imela sem več predavanj v zvezi z invalidi in njihovimi potrebami. Dobro se spominjam oddaje na radiu CFRB, ki jo je vodil Andy Barry z ministrom, ki je bil odgovoren za bolnike in invalide. Opogumila sem se in poklicala. Povedala sem, kako je Medical Art building nedostopen za ljudi na invalidskih vozičkih, saj je brez primerne dohoda in stranišč. Tri mesece kasneje je bilo poskrbljeno za dohod, leto kasneje pa so uredili tudi odgovarjajoča straišča. To mi je dalo še več poguma, da sem začela pisariti na občine o problemih glede varnosti na cesti. Zgrajenih je bilo kar nekaj poti ob cestah posebno pa sem se zavzela za varne prehode. Pred desetimi leti sem se preselila v sedanje stanovanje. Je veliko, bolj udobno za moje potrebe. Imam pa tudi čudovit pogled na jezero in mesto. Z balkona občudujem sončne zahode...

Velikokrat vas vidim v cerkvi pri Brezmadežni.

Če le morem dobiti prevoz in mi zdravje dopušča, rada zahajam v slovensko okolje. V meni bije pristno slovensko srce, svojih korenin ne

bom nikoli zatajila in sem ponosna, da sem hči tako preizkušene naroda. Kljub temu, da sem najstniška leta preživljala v komunističnem svetu, sem ostala zvesta Bogu. Takoj po prihodu v Kanado so me peljali v cerkev Marije Brezmadežne, ki je bila dograjena le tri mesece popreje. Zaradi ravnega vhoda mi je bila zlahka dostopna. Od vsega začetka sem vključena v življenje te župnije, sem članica KZL in sodelujem, kjer morem. Tudi v domu Lipa rada priskočim na pomoč, v kolikor mi moje moči dopuščajo.

Vem, da se veliko ukvarjate z ročnim delom. Vaše stanovanje živo pričuje o tem.

Sedaj nekoliko pešam, ker imam probleme s prsti. V delu imam "quilt". Kar nekaj časa sem potrebovala, da sem vse pripravila, sedaj je na vrsti šivanje samo. To zahteva veliko pozornosti in potrpežljivosti, saj je delo silno zamudno in natančno. Rada pletem, kvačkam, vežem.

Tudi nekaj sveta ste prepotovala.

Živo se zanimam za okolje okoli sebe pa tudi malo dalj. Rada berem o pokrajinah in ljudeh, se zanimam za njihovo zgodovino in kulturo. Prav dobro se spominjam potovanja na Hawaii. Ustanovitelj Wheel-Trans je leta 1974. zbral skupino invalidov in za njih organiziral potovanje na Hawaii. Na raznih organiziranih izletih so se udeleženci v glavnem zanimali za konjske ali pasje dirke, razne igre, spominčke in podobno, meni pa ni nikoli zmanjkalo vprašanj o preteklosti, kulturi... Kakšno presenečenje, ko je na dan brez posebnega programa prišel k meni vodja šofer, ki je našo skupino prostovoljno vozil, v vsakdanjem življenju pa je bil lokalni duhovnik, in me vprašal, če bi šla pogledat, kako žive ljudje na deželi. Kakšno doživetje. Najprej me je peljal v njihovo borno cerkvico, nato pa mi je razkazoval deželo svojih prednikov. Bila sem tudi v Lurdu, Rimu, Londonu, Vancouverju, Victorii, B.C. in kar štirikrat v Sloveniji. Povsod srečujem nove ljudi. Ostajajo ne samo lepi spomini ampak tudi trajna prijateljstva.

Tamle vidim tudi plaketo kluba Canadian Wild Life Federation.

Sem članica te organizacije. Ljubim naravo in vse v njej. Narava me popolno umirja. Ob lepem vremenu grem rada v park in tam od blizu občudujem krasoto narave. Toliko lepega nam je podaril Bog, pa tega največkrat ne opazimo. Vsak po svoje smo v življenju preizkušani, pa vendar je življenje lepo, le znati ga moramo prav živeti.

Darinka, prav lepa hvala za tale pogovor. Še enkrat prisrčne čestitke za Vaš jubilej in še mnogo srečnih in uspešnih let vam želim. Naj vas dobri Bog še naprej ohranja in daje moči, da nam boste tudi v bodoče vzgled vztrajnosti, neomajnega poguma in zaupanja v božjo previdnost.

The Rhyme of the Ancient Foreigner

It seems so long ago, passed so much time
that did come a man from the Europe east
who had not spare funds in the very least
-- indeed, he had not much, barely a dime--
thus resulting in one's writing a rhyme;
he left his home when the War had just ceased,
across a border heavily policed,
leaving the man to pray to Him sublime.
So in his young years of age (twenty) prime
with neither of his parents yet deceased
and with laborious ladders yet to climb;
but his life here was with another beast
-- bigotry -- acts in this world not a crime,
and if some others could they'd have him fleeced.

Frank G. Sterle, Jr.
White Rock, B.C.

ATTORNEYS AT LAW MILAN VAJDA & PARTNERS

Dalmatinova ulica 7 1001 Ljubljana p.p.1662 Slovenija
Phone: 011 386 1 431 4310 Fax: 011 386 1 433 3305

Milan Vajda
Odvetnik

E-mail: vajda@odvetnik-vajda.si

Denis Frank Majzelj
Partner & Consultant

E-mail: Denis.Majzelj@ng-dev.net

Nudimo celovito pravno svetovanje in zastopanje pred sodišči, arbitražami in drugimi upravnimi organi v Republiki Sloveniji, za fizične in pravne osebe. Strankam svetujemo pri vodenju denacionalizacijskih postopkov in ekonomsko svetujemo pri tujih investicijah v Republiki Sloveniji. Kontakt je možen tudi v angleškem ali francoskem jeziku.

We offer full legal consultation and legal representation for legal and natural persons at the courts, for arbitrations and at other administrative organs in the Republic of Slovenia. We also consult about foreign investments in the Republic of Slovenia. All contacts can also be made in English or French.

Lovci! Pazite kaj streljate!

Letošnja dobitnica Nobelove nagrade za mir Iranka Širin Ebadi

STA - Petek, 10. Oktober, 2003

OSLO - Dobitnica letošnje Nobelove nagrade za mir je iranska odvetnica in borka za človekove pravice Širin Ebadi, je danes v Oslu sporočil odbor za podeljevanje te prestižne nagrade. 56-letna odvetnica si je nagrado prislužila za svoj prispevek k demokratizaciji Irana in prizadevanja za večje pravice žensk in otrok. Po poročanju tujih tiskovnih agencij je enajsta ženska, ki se lahko pohvali s to ugledno nagrado od leta 1901, ko podeljujejo Nobelovo nagrado za mir.

"Kot odvetnica, sodnica, predavateljica, pisateljica in aktivistka je jasno in odločno izražala svoja stališča," je v pojasnilu zapisal norveški odbor za podeljevanje Nobelove nagrade za mir. "Nastopala je trezno in strokovno, ne glede na grožnje svoji varnosti," je dodal.

Širin Ebadi je bila leta 1974 prva ženska sodnica v Iranu, vendar pa je morala ta položaj zapustiti po islamski revoluciji leta 1979. Od takrat naprej se posveča zaščiti pravic žensk in otrok v tej konzervativni muslimanski državi.

Za letošnjo Nobelovo nagrado za mir se je potegovalo rekordno število kandidatov, in sicer 140 oseb in 25 organizacij. Lani je to nagrado prejel nekdanji ameriški predsednik Jimmy Carter.

Nobelove nagrade so vredne 1,1 milijona evrov, podeljujejo pa jih 10. decembra na obletnico smrti švedskega industrialca in izumitelja dinamita Alfreda Nobela.

Ostali nagrajenci:

LITERATURA 2003 - John Maxwell Coetzee/JAR

MIR 2003 Širin Ebadi/IRAN

KEMIJA 2003 - Peter Agre/ZDA, Roderick MacKinnon/ZDA

FIZIKA 2003 - A.A. Abrikosov/ZDA-RUS, Vitalij L. Ginzburg/RUS, A. J. Leggett/ZDA-VBritanija

MEDICINA 2003 - Paul C. Lauterbur/ZDA in Peter Mansfield/VBritanija

EKONOMIJA 2003 - Robert Engle/ZDA, Clive Granger/VBritanija.

Hatami: Nobelova nagrada za mir ni zelo pomembna

STA - Torek, 14. Oktober, 2003

TEHERAN - Iranski predsednik Mohamed Hatami je danes ocenil, da Nobelova nagrada za mir ni zelo pomembna, ob tem pa je letošnjo nagrajenko, iransko odvetnico in borko za človekove pravice Širin Ebadi pozval, naj bo pozorna na interese islama in Irana spričo ameriških in izraelskih groženj. Iranski predsednik je sicer izrazil zadovoljstvo, da so Nobelovo nagrado za mir podelili njegovi sodržavljanki, poroča francoska tiskovna agencija AFP. To je prvi odziv Hatamija na odločitev, da letošnjo Nobelovo nagrado za mir prejme Širin Ebadi.

"Nikogar ni, ki se ne bi veselil uspeha sodržavljanke, in seveda sem vesel, da je sodržavljanka dosegla takšen uspeh," je pred novinarji ob izhodu iz parlamenta v Teheranu izjavil Hatami. Pri tem pa je ocenil, da Nobelova nagrada za mir ni zelo pomembna, saj naj bi štele le znanstvene in literarne nagrade.

Hatami je tudi izrazil upanje, da bo Ebadijeva, ki sama izhaja iz verne družine in ki je javno izrazila svojo navezanost na islam, pozorna na interese islamskega sveta ter Irana in da ne bo dovolila, da bi izrabili njen uspeh. Iranski predsednik je tudi izrazil upanje, da bo ta uspeh služil splošnim interesom ljudstva, svetovnemu miru in človeštvu.

Iranska vlada je Ebadijevi v petek hladno čestitala za nagrado. 56-letno odvetnico, ki si je nagrado prislužila za svoj prispevek k demokratizaciji Irana in prizadevanja za večje pravice žensk in otrok, drevi pričakujejo v Iranu.

Slovenski festival znanosti odprl vrata

Torek, 14. Oktober, 2003

LJUBLJANA Letošnji 9. slovenski festival znanosti v organizaciji Slovenske znanstvene fundacije (SZF) je danes v ljubljanski Narodni galeriji slavnostno odprl svoja vrata. Osrednja tema festivala, ki bo potekal do četrтка, je Odprimo vrata znanosti, na njem pa se bodo po besedah direktorja omenjene fundacije Edvarda Kobala srečale in delovale različne generacije. Slavnostni govornik ob odprtju festivala, državni sekretar za znanost na ministrstvu za šolstvo, znanost in šport Zoran Stančič, ki je "nadomeščal" odsotnega predsednika vlade Antona Ropa, je poudaril, da ima znanost v viziji Slovenije posebno vlogo. Znanosti ne dojema, kot da je sama sebi namen, ampak mora biti vpeta v vsakdanje izzive in prispevati k boljši družbi. Zbrane udeležence letošnjega festivala, med katerimi je bilo največ šolajočih se otrok in tujih znanstvenikov, zlasti s Škotske, je pozdravila tudi ljubljanska županja Danica Simšič.

Glavni cilji festivala so javno predstaviti in proslaviti dosežke slovenskih raziskovalcev, vzpodbuditi dialog med raziskovalci in javnostjo ter približati znanost ljudem, kar je pozdravila tudi ljubljanska županja. Ljubljana po besedah Simšičeve namreč spada med mlada mesta, saj je med 270.000 prebivalci kar 54.000 študentov, je pa tudi staro mesto, saj je več kot 20 odstotkov Ljubljančanov starejših od 65 let. "Mlada in stara Ljubljana tako simbolizira sodelovanje med mladimi znanstveniki in starejšimi, ki imajo izkušnje," pravi Simšičeva.

Na današnji slovesnosti so bile podeljene tudi nagrade nadebudnim mladim ustvarjalcem letošnjega festivala, ki se je pravzaprav začel že spomladi. Takrat so namreč mladi osnovnošolci, srednješolci in študenti - že začeli pošiljati svoje izdelke na dva natečaja ustvarjalnih del, in sicer bodisi esej na temo znanstvenih odkritij in znanstvenikov bodisi umetniška dela na nagradni natečaj Mesta prihodnosti. Mladi so poslali kar 120 esejev, med zamislimi mesta prihodnosti pa

je na fundacijo prispelo več kot 900 zamisli. Najboljše ideje so predstavljene tudi na razstavi v Narodni galeriji, kjer si bodo lahko udeleženci ogledali tudi razstavo z naslovom Znanstvena odkritja in izumi preteklega tisočletja.

Na festivalu bo sicer sodelovalo 37 mladih raziskovalcev in izumiteljev, mladi pa bodo sodelovali tudi pri drugih aktivnostih, kot so Veselje z znanostjo in Eksperimentalnice, v festivalskih dneh pa bo svoja vrata odprla Hiša eksperimentov. To pa ne bodo edine delavnice na letošnjem festivalu: poleg delavnice o Luni bo med drugim potekala še delavnica o komuniciranju znanosti.

Organizatorji obljublajo, da bo letošnji festival z mednarodno udeležbo sestavljalo večje število sklopov dogodkov, in sicer o iskanju svojih korenin (arheologija, zgodovina, jeziki, kulture), o prihodnosti (hrana, energija, okolje, novi materiali, etika), o neznanem vesolju (planeti, sateliti, ozvezdja, vesoljska tehnologija) ter o naravi (naravoslovci in njihovi dosežki, umetniki o naravoslovcih, naravoslovci o umetnikih).

Uvodni dan letošnjega festivala je namenjen Škotski. Sodelovanje s Škotskimi znanstveniki poteka že več let. Na letošnjem Škotskem dnevu bodo predstavili znanstvenika in fizika Jamesa Clerka Maxwella, ekonomski razvoj Orknejskih otokov v zadnjem desetletju minulega stoletja, ko so Škoti racionalno uporabili pomoč iz skladov Evropske unije, udeležencem festivala pa bodo posredovali tudi znanost in umetnost pridobivanja Škotskega viskija. Danes bodo mladi predstavili tudi izume mladih glav, vsi pa se lahko udeležijo tudi predavanj o vesolju.

Drugi dan bo namenjen proslavitvi 50-letnice odkritja DNK, vsi se lahko udeležijo simpozija mladih raziskovalcev iz srednješolskih klopi, več predavateljev bo predavalo o knjigi in o iskanju lastnih korenin, t.i. Miklošičevo predavanje pa je namenjeno rimskim cesarjem in Egiptu. Tretji in zadnji dan festivala bo potekalo več delavnic in okrogla miza na temo sodelovanja učiteljev z

raziskovalci, predavanja pa bodo potekala na temo narave in prihodnosti.

Prireditev naj bi med drugim prispevala k večji prepoznavnosti raziskovalnih ustvarjalcev in njihovih znanstvenih dosežkov, spodbudila

raziskovalne ustvarjalce k dialogom z ostalimi javnostmi ter uveljavila festival kot praznik znanosti na Slovenskem in kot sestavino uresničevanja programa Slovenija: na znanju temelječa družba.

Velik uspeh slovenske srčne kirurgije

Mojca Lorenčič

Dnevnik, Torek, 21.10.2003

Prof. dr. Borut Geršak je prvi na svetu aortno zaklopko zamenjal z endoskopsko tehniko - s pomočjo kamere

LJUBLJANA - V svetu so operacije zamenjave aortne zaklopke s tehnikami, ki pomenijo manj hude posege v telo, znane že nekaj časa, vendar so jih kirurgi opravljali le pod nadzorom očesa. Kot prvi na svetu pa so v Kliničnem centru opravili endoskopsko zamenjavo aortne zaklopke, kar pomeni, da so jo naredili le s pomočjo kamere in posebnih instrumentov. O tem velikem uspehu slovenske kardiologije smo se pogovarjali s prof. dr. Borutom Geršakom iz kliničnega oddelka za kirurgijo srca in ožilja v Kliničnem centru, ki je poseg opravil. V ekipi so sodelovali še anesteziologinja Maja Šoštaric, asistent Jurij Matija Kališnik, doc. dr. Matjaž Šinkovec, Marija Repovž, Martina Jančar, Branka Babič, Nijaz Karajič in Marko Klavžar.

Prof. dr. Geršak, razložite, prosim, kaj vam je uspelo s to operacijo.

Zamenjava aortne zaklopke se je do zdaj izvajala le tako, da smo prerezali kost ali da smo med rebra postavili aparaturo, s katero smo jih razklenili, da smo dobili večji prostor. Ta poseg pa smo opravili z majhnim, samo nekaj centimetrom dolgim rezom med rebri. To je omogočila posebna endoskopska tehnologija s kamero, ker aortna zaklopka leži tako, da se z očesom ne vidi. To je prva operacija, opravljena na tak način. Mislim, da takšne v svetu še niso naredili. To pa predstavlja novo stopničko do novih spoznanj. Upam, da bodo ta prišla že kmalu - če ne pri nas, pa kje drugje.

Sicer ste kardiologi že doslej izvajali endoskopske posege.

V Kliničnem centru že kakšno leto, saj na tak način že operiramo mitralne zaklopke. Te operacije v svetu na endoskopski način izvajajo že nekaj let. Novost našega posega pa je, da smo ga izvedli na aortni zaklopki, saj tak poseg v strokovni literaturi še ni zabeležen.

Pri operaciji ste uporabili posebne instrumente, na primer oprijemalko, ki so jo razvili v Franciji in ste jo prvi na svetu uporabili prav pri tej operaciji. Kako ste prišli do te tehnologije?

S strokovnimi stiki v svetu, izmenjavami informacij...

Bistvena novost je torej uporaba teh instrumentov?

Ne, v bistvu je nov miselni preskok, da je mogoče zamenjati aortno zaklopko z endoskopsko tehniko. Prej je veljalo, da to ni mogoče, da je pretežko. Aortna zaklopka je namreč med levim srčnim prekatom in veliko žilo aorto, je tik pod prsnico in zato relativno nedostopna.

Kako ste se pripravljali na poseg?

Na operacijo smo se pripravljali kar nekaj časa, imeli smo precej sestankov z vso ekipo, na primer o tem, kako bi reševali določene zaplete, če bi se pojavili. Ob tem smo vse bolnike, ki so bili po našem mnenju primerni za ta poseg, povabili na pogovor in jim do potankosti razložili, kakšen bo potek operacije, kaj se lahko zgodi... Vsi bolniki so pristali, da jih operiramo z novo metodo. Med njimi smo potem izbrali bolnika, ki smo ga operirali.

Osumljenec za umor Lindhove svoji materi priznal zločin

STA - Torek, 30. September, 2003

STOCKHOLM - Glavni osumljenec za umor švedske zunanje ministricice Anne Lindh je po n e u r a d n i h podatkih krivdo za

zločin priznal svoji materi. Kot v današnjih izdajah pišejo švedski tabloidi, sklicujoč se na policijske viře, naj bi duševno bolni 24-letnik svoji materi izdal tudi podrobnosti napada na ministrico 10. septembra, poroča nemška tiskovna agencija dpa. Osumljenec, ki so ga aretirali pred tednom dni, je v policijskem zaslišanju sicer zanikal vpletenost v umor Lindhove, ki je dan po napadu podlegla poškodbam.

Osumljenec Mihajlo (Mić) Mihajlović, švedski državljan jugoslovanskega rodu, je bil v preteklosti že obtožen, in sicer zaradi poskusa umora svojega očeta z nožem, posedovanja orožja in groženj dvema ženskama. Švedski in srbski mediji so ga opisali kot duševno

motenega. Po navedbah švedskih medijev naj bi osumljeni le pet dni pred umorom Lindhove končal ambulantno psihiatrično zdravljenje.

Po navedbah njegovega neimenovanega prijatelja naj bi bil Mihajlović zelo jezen, ker ministrica Lindhova ni nasprotovala napadom zveze NATO na ZRJ med kosovskim konfliktom leta 1999. Kljub svoji nevtralnosti je Lindhova leta 1999 v imenu Švedske dejala, da so napadi zveze NATO na srbske cilje postali "neizogibni", da bi tako ustavili nasilje proti kosovskim Albancem.

Sodišče v Stockholmu je v petek odločilo, da bo osumljenec za umor švedske zunanje ministricice, ki ga je policija aretirala 23. septembra, ostal v priporu še dva tedna, do takrat pa morata tožilstvo in policija zbrati dokaze proti njemu.

Švedski tisk je v četrtek tudi poročal, da se DNK osumljenca ujema z DNK, ki so ga našli na nožu, s katerim je bila zabodena Lindhova, policija pa teh informacij uradno ni potrdila. Osumljenec je sicer na predhodnem zaslišanju zanikal vpletenost v umor. Prvega osumljenca za umor je policija v torek izpustila zaradi pomanjkanja dokazov.

Zagreb pripravlja predlog za arbitražo o meji s Slovenijo

STA - sobota, 18. oktober, 2003

ZAGREB - Hrvaška vlada pripravlja predlog za sprožitev arbitražnega postopka za določitev hrvaško-slovenske državne meje, je v petek po poročanju časnikov Večer in Delo potrdil neimenovani visoki predstavnik hrvaške diplomacije. Spomnil je, da sosedi v minulih 12 letih tega vprašanja nista mogli rešiti, in izrazil hrvaško mnenje, da bi bilo vsako nadaljnje prelaganje njegove rešitve neproduktivno. Zagreb je prepričan, da je stvar najbolje prepustiti mednarodni arbitraži.

Hrvaška stran tudi opozarja, da sta sosedi uspeli rešiti marsikaj, saj na primer izredno dobro poteka uresničevanje SOPS. Predstavnik hrvaške diplomacije je še spomnil, da se je Hrvaški in Sloveniji posrečilo tudi skoraj v celoti določiti državno mejo na kopnem. Zdaj bi morali po njegovem mnenju ugotoviti, kaj je še nedorečenega, potem pa začeti pogajanja o predmetu arbitraže in arbitru.

Kot je še dodal predstavnik diplomacije, se Hrvaška še vedno zavzema za politični dialog, vendar se zdi, da ga slovenska stran zavrača. Tako je slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel pred kratkim izjavil, da pogajanj z Zagrebom ne bo, dokler ne bodo minile hrvaške volitve in ne bo sestavljena nova vlada, piše današnji Večer. Hrvaška stran naj bi še doslej ponujale pogovore, na primer pred hrvaško razglasitvijo izključne ekološko-ribiške cone, in sicer na čim višji ravni, vendar Ljubljana tega ni sprejela.

V Zagrebu priznavajo, da so zaradi omenjene razglasitve iz Bruslja prejeli izredno ostro opozorilo, vendar pa ne tako dramatičnega, kot bi si ga želela slovenska diplomacija. Namestnik hrvaškega zunanjega ministra Ivan Šimonovič je sicer nedavno napovedal, da Hrvaška pred beneško konferenco Evropske unije o ribolovu pripravlja vrsto pogovorov, predvsem o gospodarskih temah.

Rajmond Debevec osvojil tretji kristalni globus

Ljubljanske novice - Četrtek, 9. Oktober, 2003

MILANO/ITALIJA - Slovenski strelec Rajmond Debevec je postal skupni zmagovalca svetovnega pokala z malokalibrsko puško 3 x 40. Olimpijski zmagovalca iz avstralskega Sydneyja iz leta 2000 in letošnji evropski prvak iz češkega Plzna je na

Kolesarsko SP brez velikih

STA - Ponedeljek, 13. Oktober, 2003

LJUBLJANA - V Hamiltonu se je v nedeljo s cestno vožnjo končalo svetovno prvenstvo. Za slovensko reprezentanco ni bilo tako uspešno kot prejšnja dva, a to še zdaleč ne pomeni, da z dosežki niso zadovoljni. Slovenci se domov vračajo kar štirimi uvrstitvami v najboljšo deseterico, Jure Zrimšek v kronometru in Kristjan Mugerli v cestni vožnji mlajših članov sta zasedla peto, Gregor Bole v cestni vožnji mladincev sedmo, njegov vrstnik Simon Špilak pa v vožnji na čas deseto mesto. Manjkala je pika na i pri članih, kjer pa je Tadej Valjavec v cestni vožnji osvojil 19. mesto, kar prav tako lahko ocenimo kot uspeh.

"Pred odhodom smo dejali, da z izjemo kronometra v kategoriji elite lahko povsod računamo na visoke uvrstitve. Cilje smo popolnoma izpolnili, zato z veseljem zapuščamo Hamilton. Potihem smo sicer računali na kakšno medaljo, bili trikrat blizu, na žalost nam je zmanjkalo nekaj sreče.

Predvsem tu mislim na Zrimška v kronometru in Boleta, ki je imel v cestni vožnji veliko smolo. Manjše razočaranje je le vožnja na čas člana Mitje Mahoriča," je dosežke ocenil selektor Gorazd Penko, ki je zelo zadovoljen tudi z vrhuncem prvenstva, cestno vožnjo članov: "Predstave naših štirih mušketirjev so bile boljše od pričakovanj. Več se ni dalo storiti. Dirka je bila zahtevna, čeprav vzponi niso bili težki, kot smo pričakovali, kar je Tadeja stalo še boljše uvrstitve. Če bi si pred SP ogledal progo, bi bila sestava reprezentance verjetno drugačna, a več ne bi

finalnem turnirju v Milanu ugnal svetovno strelsko smetano v kraljevski strelski disciplini in osvojil naslov zmagovalca svetovnega pokala.

presenečenj, naši uspešni

mogli doseči. Dirka je bila podobna klasikam v Belgiji, na njej bi lahko več dosegel le Gorazd Štangelj, če bi bil v optimalni formi, ter mogoče Uroš Murn. Andrej Hauptman, tretji in četrti z zadnjih prvenstev, tu ne bi imel nikakršnih možnosti."

Večjih presenečenj na prvenstvu ni bilo. Vse je potekalo po napovedih, saj so bili v kronometru v ospredju tisti, ki so vso sezono kazali najboljšo formo, v cestnih dirkah pa tisti z močno in številčno ekipo. Prav nekoliko močnejše moštvo pa je manjkalo Slovincem, saj so štirje težko kosali z najmočnejšimi. Od teh so največ profitirali Španci, ki so z Igorjem Astarloao po Oscarju Freireu dvakrat in Abrahamu Olanu še četrtič v zadnjih letih osvojili naslov prvaka. Za mnoge je zmaga Astaroe senzacija, a kdo je v zadnjih letih spremljal njegove dosežke to gotovo ne meni, saj je v Španski reprezentanci trenutno največji specialist za take enodnevne dirke. Večje presenečenje je gotovo drugo mesto njegovega rojaka Alejandra Valverdeja, medtem ko je tretji Belgijec Peter Van Petegem sodil v najožji krog favoritov.

Največji poraženci prvenstva so gotovo Italijani, ki v svetu veljajo kot prva velesila, toda tokrat v desetih disciplinah niso zbrali niti enega odličja. V članski dirki, v kateri so branili naslov Maria Cipollinija, so pričakovali največ, a so se morali zadovoljiti le s četrtnim mestom verjetno prvega favorita Paola Bettinija, sicer zmagovalca letošnjega svetovnega pokala.

Oktoberfest v društvu »SAVA«, ki je tudi znan kot »Oberkrainer Haus«

Leander Škof

S povečano družino treh generacij sem tudi letos obiskal praznovanje Oktoberfesta v Waterloo-Kitchener region. Žal tudi letos nismo videli v Kitchenerju mnogo avtomobilov z ameriškimki registracijami, ki so pred leti prevladovali na parkiriščih lokalnih hotelov in Oktoberfest zabavišč. Verjetno 9/11 teroristični napad je temu glavni vzrok, delno pa tudi nesoglasje med Georgem Bushem in Jeanom Chrétienom glede iraške vojne.

Kljub temu je bila 11. oktobra klubska dvorana »SAVE« nabito polna z gosti iz Quebeca in južnega Ontaria. Quebeška skupina je seboj pripeljala 14-člansko plesno skupino »Rožmarin«

iz Montreala v slovenskih narodnih nošah, ki je pod vodstvom ge. Rozine Rogan poklicno predvajala več pestrih plesov ob zvokih polk in valčkov. za kar so vsi zasluženo dobili navdušen aplavz. Naslednji dan, 12 oktobra, pa sta nas obiskala lokalna lepota 'Miss Oktoberfest', Melisse Melnychuk (katere stara mama je iz Kočevja) in stric »Onkel Hans« - oba zelo priljubljena med publiko, zlasti med najmlajšo generacijo.

Kot vedno, hrana je bila prvovrstna, saj je po njej kuharica Pavla znana po vsem Ontariju. Poleg

slovenskih plesnih ansamblov nas je v »Savi« zabavljala tudi naš znani harmonikaš Tony Jalovec. Nepričakovano pa nas je letos presenetil poklicni

30-članski orkester iz Kamloopsa, B.C. pod imenom »Kamloops Rube Band«, ki že več kot pol stoletja po Kanadi zabava v svojih ne preveč formalnih uniformah z neverjetnim repertoarjem od klasične do dixieland jazza kot tudi najbolj exotično in moderno glasbo. »Rube Band« je 13. oktobra prisostvovala tudi pri tradicionalni in pestri Oktoberfest paradi sredi Kitchenerja. Praznovanje Oktoberfesta se je uradno končalo 18. oktobra. Uspešno povezavo zabavnega programa ter slavnosti v »Savi« je odlično vodila dolgoletna predsednica društva Marija Prilesnik s svojimi s svojimi sodelovalkami in sodelovalci.

Presenečen sem bil, ko sem ob tej priliki tudi srečal osmerico 'navijačev' iz Novega mesta pod vodstvom Jankota Hrovata, ki so praznovali v »Savi« še dokaj uspešne rezultate slovenskih kolesarjev na svetovnem prvenstvu v Hamiltonu. Pritoževali pa so se proti kanadskemu napovedovalcu, ki jih je predstavil kot »Slovake«.

Plečnikovo Tromostovje s trgom v Frankfurtu

Povzeto iz Ljubljanske novic

LJUBLJANA
- Na največji svetovni literarni manifestaciji, Frankfurtskem knjižnem sejmu, ki je potekal med 8. in 13.

oktobrom, se je Slovenija predstavila v velikem slogu. "Organizirali smo največjo slovensko založniško - kulturno promocijo v tujini doslej," je dejal predsednik Upravnega odbora slovenskega nastopa v Frankfurtu Luka Novak. Slovenska nacionalna stojnica oziroma projekt Slovenia in Frankfurt 2003 z naslovom Pesnik na trgu je zamišljena kot shematizirano Plečnikovo Tromostovje s Prešernovim trgom, kjer so se v treh dneh zvrstili številni, ne le literarni dogodki. Po mnenju organizatorjev je Frankfurtski sejem priložnost, da obiskovalci stojnice Slovenijo spoznajo kar najširše; od njene kulture in narave do hrane in vin. Slovenska stojnica je ne le največja doslej, razprostirala se je na 200 kvadratnih metrih, ampak je kot "celostna umetnina" tudi zelo razpoznavna.

Slovenijo so vedno ustvarjali pesniki in misleci, ki so imeli v času tujih vladavin vlogo ustvarjalcev javnosti; ta se je v 19. stoletju oblikovala v demokracijo, v politiko in nazadnje v državo. Vloga slovenskega pesnika in misleca je v 21. stoletju drugačna, je dejal Novak. In iz tega izhodišča so organizatorji izhajali, ko so si zamišljali letošnjo nacionalno stojnico. Pesnik je v sodobni Sloveniji soočen s trgom in njegovimi globalnimi mehanizmi, toda z njim ni v boju, ampak ga spreminja v konstitutivni element skupnega sveta, ali drugače: pesnik na ljubljanskem Tromostovju živi v harmoniji s svojim trgom. Pesnikova muza na frankfurtskem Tromostovju bodo velika platna s "slovenskimi

prvinami", kot so hrana, narava in seveda literatura, za "reko besed" - predstavitev slovenskega knjižnega oblikovanja - pa je poskrbel grafični oblikovalec Boštjan Botas Kenda.

Na "celostni umetnini", ki jo je zasnoval arhitekt in scenograf Andrej Stražišar, se je predstavilo 20 domačih založnikov in tiskarjev, toda najbolj živo dogajanje na "mostičkih, ki se v osrednjem delu združijo v Prešernov trgec - osrednji forumski prostor" so predstavljali posamezni dogodki, zaradi katerih se je, tako Novak, Slovenijo letos v Frankfurtu res videlo in slišalo.

Slavnostni sprejem, imenovan "Zdravljica", sta v sredo, 8. oktobra, ob 17. uri, pripravili ministrica za kulturo Andreja Rihter in ljubljanska županja Danica Simšič, ure poprej in tudi v nadaljevanju pa so v domeni nosilcev kulture v najširšem pomenu besede. še posebej velja omeniti tri mednarodne forume, ki so se tako kot drugi dogodki odvijali na "Prešernovem trgu". Na pogovoru Filozofija Evrope, ki ga je vodil Dean Komel, so Damir Barbarič s Hrvaške, Renato Cristin iz Italije, Guenter Figal iz Nemčije in Andrei Marga iz Romunije debatirali na temo, v kolikšni meri lahko filozofija vpliva na evropsko politiko. O identiteti Evrope se je z Angelom Aro, Vladimirjem Gligorovom, Martinom Pollackom in Karlom Schloeglom pogovarjal Vinko Ošlak, priznani nemški založnik Michael Krueger pa je na temo Literatura Evrope razmišljal z gosti Dragom Jančarjem, Nikom Grafenauerjem, Ceesom Nooteboomom z Danske, Vidosavom Stevanovičem iz Francije in Vladimirjem Vertlibom iz Avstrije.

Po mnenju Luke Novaka je bil zanimiv zlasti forum o Evropi in literaturi, veliko obiskovalcev pa so pričakovali tudi takrat, ko bo na oder stopil Vlado Kreslin s črno kitaro. Ta je Prešernovo in svojo poezijo interpretiral skupaj z glasovi Marjane Lipovšek, Blixie Bargelda in Simona Callowa v "offu". Dogodek naj bi po

napovedih organizatorjev izzvenel romantično, dramatično, skrivnostno in darkerško.

Letošnji literarni gostje, katerim je posvečena tudi razstava, so Rudi Šeligo, Vinko Moederndorfer, Iztok Geister, Andrej Skubic, Peter Semolič, Erika Vouk, Polona Glavan, Tone Škerjanec, Pavle Rak in Primo Čučnik, zanimiv pa je bil tudi obisk Brine Svit in skupine Irwin, ki so zbranim zaupali, kako jih pri ustvarjanju navdihuje Slovenija.

Izšla knjiga nadškofa Antona Vovka V spomin in opomin

STA - Ponedeljek, 29. September, 2003

LJUBLJANA - Pri založbi Družina je izšla knjiga nekdanjega ljubljanskega škofa Antona Vovka z naslovom *V spomin in opomin*, v kateri so združeni osebni zapisi škofa od leta 1945 do 1953. V teh je Vovk sproti opisoval razmere, dogodke, razgovore s tedanjo oblastjo in svoja zaslišanja.

"Vsi, neverni, verni, bivši komunisti in nekomunisti smo lahko na Vovka ponosni, ker je bil naš," pa je na predstavitvi knjige povedal ljubljanski nadškof in metropolit Franc Rode.

Leta 1946, ko je Vovk postal ljubljanski pomožni škof, je bil načrt komunistične partije v tem, da pripravi ljudi do tega, da zapustijo vero. Ob tem se je oblast posluževala vseh sredstev, je povedal Rode. Ob tem Vovk v nobenem trenutku ni klonil, ni se zbal in bil pri tem osamljen, saj so se ostali duhovniki bali in jim ni mogel zaupati, je še povedal Rode.

Anton Vovk je pisal vse do leta 1953, vendar se v zapisih po letu 1952 - tega leta so Vovka zažgali na železniški postaji v Novem mestu še poznajo vplivi hude bolezni, je povedal urednik Družine Blaž Otrin, ki je knjigo uredil in jo pripravil za tisk.

Da pa bi Slovenija navdihnila tudi čim več tujih gostov, je ministrstvo za kulturo lani ustanovilo koordinacijsko skupino za promocijo slovenske literature in humanistike, ki je letos poskrbela za dopolnjen katalog za literaturo in humanistiko z naslovom *Key Slovenia*. Ta daje celovit pregled nad tem, koliko in pri katerih tujih založbah ali v tujih jezikih izdajajo svoja dela slovenski pisatelji in humanisti.

Zapiske so razdelili na tri dele. V prvem, ki so ga naslovili *Kronološki zapiski od leta 1945 do 1953*, je Vovk opisoval dogajanja v ljubljanski škofiji, birmovanja, zažig v Novem mestu, sodne pregone zoper njega in podobno.

V drugem delu z naslovom *Razgovori s predstavniki oblasti so zbrana poročila o razgovorih, predvsem z Borisom Kraigherjem*, ki je bil po letu 1946 v partijskem vrhu vodilni strateg glede urejanja odnosov s cerkvijo, in s predsednikom vlade Borisom Kidričem. Tretji del knjige se nanaša na zaslišanja uprave državne varnosti.

Nadškofijski arhiv je konec devetdesetih let prejšnjega stoletja prejel gradivo nadškofa Vovka, ki ga je popisal in leta 2000 objavil v knjigi "*V Gospoda zaupam*" že takratni vodja nadškofijskega arhiva Bogdan Kolar. Leta 2001 so prejeli še dodatno gradivo, celotno gradivo so pa nato na novo preuredili in prepisali, je povedal Otrin. Vovku je veliko gradiva zaplenila uprava državne varnosti, kot je dejal Otrin, pa sta v arhivu ministrstva za notranje zadeve dva obširna seznama zaplenjenega gradiva, ki pa je večinoma uničeno.

Kot je povedal vodja nadškofijskega arhiva France M. Dolinar, so ohranjeni škofovi dokumenti pretresljiv dokument časa in v marsičem potrjujejo vedenje o hudih pritiskih revolucionarnih oblasti na katoliško cerkev v Sloveniji neposredno po drugi svetovni vojni.

V Mariboru predstavili monografijo o slovenski manjšini v Porabju

STA - Sreda, 1. Oktober, 2003

MARIBOR - Znanstveni inštitut za regionalni razvoj pri Univerzi v Mariboru je danes predstavil novo monografijo z naslovom Družbenogeografska in narodnostna problematika slovenske manjšine v Porabju na Madžarskem. V njej šest avtorjev na približno 100 straneh z interdisciplinarnim pristopom preučuje del manjšinske problematike pri uresničevanju temeljnih ciljev, ki jih je slovenska država opredelila v odnosu do Slovencev v zamejstvu. Kot je na predstavitvi poudarila urednica in hkrati ena izmed avtorjev Lučka Lorber, daje monografija velik poudarek prav jezikovnim značilnostim slovenskega jezika v Porabju, saj je jezik po njenih besedah izraz kulturne identitete vsakega naroda in bogati kakovost življenja posameznika v okolju, v katerem živi.

Lorberjeva je zato posebej opozorila na tekste Prekmursko narečje v Porabju na Madžarskem, Besedje v porabskem andovskem govoru in Slovenska narečna književnost med Muro in Rabo, ki jih je prispevala Zinka Zorko in predstavljajo rezultate raziskovalnih tem, s katerimi se je Zorkova ukvarjala vrsto let. Raziskovanje družbeno-geografskih procesov pa je bilo po besedah Lorberjeve usmerjeno zlasti v preučevanje demografskega razvoja in socialno-geografskih sprememb. Tako je raziskava Boruta Belca usmerjena v socialno posestni razvoj porabskega naselja Andovci, Marija Kozar Mukič pa v monografiji sodeluje z besedilom, s katerim opozarja na vpliv eksogamnih porok na upad prebivalstva na Gornjem Seniku med letoma 1896 in 1980. Belec je skupaj z nedavno umrlim geografom Ludvikom Olasom prispeval tudi tekst Demografski razvoj v slovenskem Porabju v obdobju 1990-2001. Pri tem je Lorberjeva poudarila, da je bil Olas "spiritus agens" raziskovalne skupine, o njegovem življenju in delu pa govori besedilo Božidarja Kerta z naslovom Ludvik Olas - geograf Pomurja in Porabja. "Brez profesorja Olasa bi le težko razumeli pokrajino in življenje ljudi v Porabju, zato monografijo, ki je skupno delo slavistov, geografov in zgodovinarjev,

posvečamo njegovemu spominu," je pojasnila Lorberjeva in spomnila, da je Olas skrb za manjšino prenesel tudi na vrsto generacij študentov.

Poleg uvodnega razmišljanja je Lorberjeva prispevala tudi zadnjega izmed osmih tekstov v monografiji in ga naslovila Porabje v procesu vključevanja v Evropsko unijo. V njem poudarja potrebo po zagotavljanju čezmejnega in medregionalnega sodelovanja v procesu povezovanja slovenskega prostora v integrirani evropski prostor. Po mnenju Lorberjeve sta kakovost življenja slovenske manjšine v Porabju in njena uspešna vključitev v evropski združeni prostor odvisna od gospodarskega razvoja Porabja ter čezmejnega sodelovanja Slovenije, Madžarske in Avstrije.

Družbenoekonomska in narodnostna problematika slovenske manjšine v Porabju na Madžarskem je sicer že več desetletij predmet preučevanja geografov in tudi slavistov mariborske pedagoške fakultete. Raziskovalci so sodelovali v posameznih raziskavah skupaj s kolegi Visoke učiteljske šole v Szombathelyju, z Inštitutom za geografijo Univerze v Ljubljani in z Inštitutom za geografijo pri Madžarski akademiji znanosti in umetnosti v Budimpešti. Kot je spomnila Lorberjeva, so bili rezultati raziskav objavljeni v strokovnih revijah, predstavljeni na znanstvenih konferencah in uporabljeni v izobraževalnem delu. Oddelek za geografijo mariborske pedagoške fakultete pa je v okviru sporazuma o mednarodnem sodelovanju z Visoko učiteljsko šolo v Szombathelyju tudi navezal stike s predstavniki Zveze Slovencev na Madžarskem.

Znanstveni inštitut za regionalni razvoj pri Univerzi v Mariboru je bil ustanovljen leta 2000, ministrstvo za zunanje zadeve oziroma urad za Slovence v zamejstvu in po svetu pa mu je lani odobril projekt z naslovom Družbenogeografska in narodnostna politika slovenske manjšine v Porabju na Madžarskem. Monografijo, ki je izšla v nakladi 250 izvodov, je finančno podprlo tudi ministrstvo za šolstvo, znanost in šport.

Coming to Canada

Dr. A. Urbancic for Canadian Slovenian Historical Society

Not long ago, a Canadian Slovenian woman found a letter when she visited relatives in Slovenia. Examining it more closely, she realized that her mother had written it. In part this is what the letter said:

Toronto, 22 May 1952

Dear Joe and family,

It has been a long time since your letter arrived but I haven't answered; I just can't get in the mood to write.

We are all as usual; Joe is always working; he has a good job but they don't let him work more than 8 hours per day five days per week. I'm also earning enough that we don't have to pay rent and so things go on. There are great opportunities here to buy a house, you pay some money down and then you pay a mortgage, but it is not easy to get a down payment together...

There at home everything is in bloom and green, you bend looking over your fields to see if anything is growing... Here it was hot in April but now it is colder... There is no spring here...

This letter was written by Frances L. during her first years in Canada. She had arrived in Halifax in April of 1949; as her train chugged through Quebec, bringing her closer to her new job, her new home and her new life, and taking her further and further from her own family and her husband in Slovenia. Frances L. was rather disappointed by what she saw around her. Later she would write: "It was the end of April, with no sign of spring in sight. Nothing green or blooming yet. Not the way I remembered spring back home". Frances finally arrived in Ottawa; she became the babysitter for a family with five small children. Frances spoke no English and her employers, although kind, could not communicate with her.

Ottawa became Frances L.'s new life: working, learning English, meeting other

newcomers, among them Slovenians. All her money was saved to bring her husband to Canada. This meant that during that first hot summer, Frances L. could allow herself only one summer dress; every penny was saved to reach the magic number of \$200.00 that was required as security to sponsor a relative to Canada. Frances L. now remembers those months: "The summer of 1949 was very lonely and depressing for me. I was very homesick. And I had a constant toothache. There had been no dental care where I had come from. That July, the dentist pulled out eleven teeth. Of course, I had to pay him." Her dental work took a big part of her savings.

Christmas 1949 brought with it hope and a sense of belonging. Frances L. celebrated with her new friends, with laughter, memories, tears, and, thanks to the generosity of her employer who provided the ingredients, a real *potica*. And Frances had other reasons for being happy: her husband, Joe, was finally coming to Canada to join her. A few months after he arrived in the spring of 1950, Frances L. was able to set up a home of their very own in Canada: "We got a bed sitting room and I found a job at the nearby hospital in the laundry room. I bought the cheapest aluminum pot and pan. Only two sets of cutlery. Our dishes were a couple of plates from another family's cupboard. One set of bedding and an iron. Those were all our possessions, plus a few clothes. Where I worked a nice French girl offered that her sister could get flannelette for me very cheap. For \$4 I had enough material for a layette, as the baby was on the way. I was sewing by hand as I had no machine..."

By the time Frances L. wrote the letter her daughter found by chance, she and her young family had moved to Toronto where there was more work for her husband. Today a widow and a grandmother, Frances L. lives in Toronto, still Slovenian and now also Canadian.

Do you have a story to share about your arrival to Canada, or the arrival of you parents and grandparents? The Canadian Slovenian Historical Society would love to hear from you,

and see your letters, cards and pictures as we build up the history of Slovenians in Canada. You don't have to be famous to be important to our archive. Contact us at: cshs@look.ca

The Ambassador of the Republic of Slovenia,
Her Excellency Veronika Stabej
and
Honorary General Consul, Mr. Joseph Slobodnik
invite you to the official unveiling of memorial plaque
commemorating the arrival of Slovenians to Canada.
Official celebration will be at 11:00 A.M. on Friday,
November 21, 2003 at Pier 21
1055 Marginal Road
Halifax, Nova Scotia, Canada
For additional information, please call
Canadian Slovenian Historical Society
Stan Kranjc 905-857-9364

Events Calendar For 2003

November 1	Holiday Gardens – banket – Golden Keys
November 8	Dom Lipa – banket
November 9	Slovenski Park - Občni Zbor
November 15	Lipa Park – Martinovanje
Sava Klub – Lovski banket
Večerni zvon – banket – Browns Line – ans. Planinski kvintet
November 22	Slovensko lovsko in ribiško društvo – Browns Line – ans. Murski val
Bled – Lovski banket
November 29	Društvo Simon Gregorčič - Banket – Browns Line – Golden Keys
December 6	Slovenski Dom – Božičnica – v cerkveni dvorani na Manning Ave.,
December 7	Holiday Gardens – božičnica
Lipa Park – Miklavževanje
December 14	Slovenski Park - Miklavževanje
Bled – Božičnica
December 31	Holiday Gardens – Silvestrovanje
Lipa Park – Silvestrovanje
Bled - Silvestrovanje
Sava Klub – Silvestrovanje – Petovio

Get Your Money to Work Harder FOR YOU!!!

Why tolerate the low rates of return at other financial institutions when you could earn more money on your **Krek Savings Account** with us?

Compare our rates:

KREK SAVINGS ACCOUNT

MAR./03	APR./03	MAY/03	JUN./03	JULY/03
1.75%	2.25%	2.25%	2.50%	2.50%

*Effective January 2003, your money will work even harder for you with **INTEREST PAID AND COMPOUNDED MONTHLY!***

In addition to a better rate of return, our **Krek Savings Account** also offers many convenient features:

- ✓ No monthly account fees;
- ✓ No minimum balance required;
- ✓ Life savings insurance up to \$4,000;
- ✓ Deposit insurance up to \$100,000;
- ✓ No fees to transfer funds via our free internet banking service;
- ✓ Access to Automated Teller Machines;
- ✓ Interest paid monthly.

Open a savings account today or visit www.krek.ca for more information.

**KREK SLOVENIAN
CREDIT UNION LTD.**

747 BROWNS LINE • ETOBICOKE • ONTARIO • M8W 3V7 • (416) 252-6527

w w w . k r e k . c a